

DRAUGAS

PERIODICALS
August 9, 2002
Vol. LXXXX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 9, 2002

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-08-02

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 154
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Savo prisiminimus pasakoja Lietuvos krepšininkas; dar vis apie dviratininko laimėjimus.
2 psl.

Danutė Bindokienė: ant žiemos olimpiados ledo paslydo Rusijos mafiozas; paskutinė Europos diktatūra Baltarusijoje.
3 psl.

Jonukas atostogavo Lietuvoje; mirė bažnyčios statytojas; „Bičiulystė“ praskaidrina pilką lietuvių buitį.
4 psl.

Paminėtas Kybartų gimnazijos jubiliejus.
5 psl.

Lietuviai kūrė, kitataučiai naudojo; kaip reikia kreiptis į „Draugą“; du vertingi leidiniai.
6 psl.

Sportas

* Krepšininkas Arvydas Sabonis ir jo atstovas Ispanijoje Arturo Ortega jau yra Portlande (JAV) ir tarsi dėl krepšinio grįžimo į NBA lygoje rungtyniaujančio Portlando „Trail Blazers“ klubo gretas salygas. Jei medikai nuspręs, kad A. Sabonio kelias atakys NBA krūvį ir ritmą, sportininkas su klubu pasirašys 10 mln. dol. vertės sutartį 2 metams. „Grįžti į Portlandą nėra mano troškimas, tačiau turiu atsisakyti savo norų, nes kalba eina apie mano vaikų ateitį“, sakė A. Sabonis Ispanijos dienraščiui „AS“. Jis pabrėžė, kad jeigu nuspręstų žaisti Ispanijoje, rinktųsi Malagos „Unicaja“ klubą.

* Geriausias praėjusio sezono Rusijos čempionato didurio puolėjas lietuvis Euralius Žukauskas ateinančią sezoną žais Kazanės „Uniks“ klubą.

* Trakuose vykstančiame pasaulio jaunių irklavimo čempionate paguodos plaukimo šešios Lietuvos igulos mėgins iškovoti teisę dalyvauti pusfinaliuose arba finale. Trečiadienio kvalifikacinėse varžybose vienai Lietuvos igulai jau pavyko tai padaryti — moterų porinė dvivietė, kurią sudaro Asta Romerytė ir Vaida Arbociūtė, laimėjo savo plaukimą ir tiesiogiai pateko į pusfinalį.

Naujausios žinios

* Po neeilinės atestacijos atleidžia Alytaus kolonijos vadovybę.

* Gaisro Trakų rajone padariniai galėjo kelti pavojų žmogui ir aplinkai.

* Aktyvus Baltijos jūros pakrančių naudojimas mažina Lietuvos teritoriją.

* Lietuvos banko rugpjūčio 9 d. nustatyta JAV dolerio kaina — 3.5587 lito.

Dviratininkui R. Rumšui Rygoje atliktas dopingo tyrimas

Ryga, rugpjūčio 8 d. (Elta) — Ketvirtadienį Rygoje, Sporto medicinos centre, Lietuvos dviratininkui Raimondui Rumšui buvo atliktas nepriklausomas dopingo tyrimas: paimti kraujo ir šlapimo mėginiai.

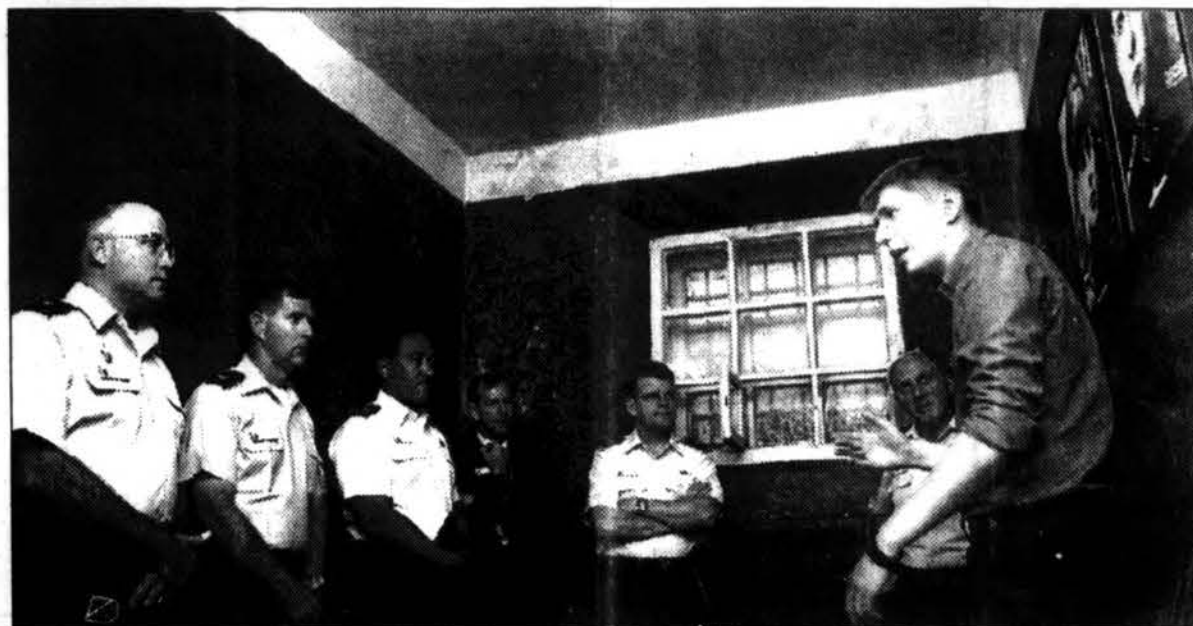
Tyrimo dalyvavusių Lietuvos pareigūnų teigimu, pirmiausia atlikto kraujo „eks-pres-testo“ duomenys parodė, kad hematokrito (kraujo krešėjimo) ir hemoglobino lygis atitinka normą, todėl, remiantis šiais duomenimis, atkremta bet kokios abejonės dėl galimo EPO (eritropoetino) vartojimo.

Po to paimti du atskiri šlapimo mėginiai greituoju DHL paštu bus nugabenti į laboratorijas Švedijoje ir Vokietijoje, kur per 24 valandas nuo jų gavimo bus atlikta pilna analizė.

Nepriklausomą dopingo tyrimą R. Rumšui pasiūlė Lietuvos sporto organizacijų vadovų sudaryta koordinacinė komisija. Sportininkas į Rygą atvyko iš Italijos per Frankfurtą ir džiaugėsi, kad jam pavyko tai padaryti nepastebėtam ir nesukėlus bereikalingo triukšmo.

„Esu labai patenkintas, kad manimi taip rūpinamasi, kad visi palaiko. Jaučiuosi tikras lietuvis ir tikiu, kad mes nugalėsime“, Rygoje sakė R. Rumšas. Dviratininkas pažymėjo esąs dėkingas Lietuvos sporto organizacijoms, kurios suorganizavo šį dopingo tyrimą, kad būtų galima dar kartą įrodyti, jog „Tour de France“ lenktynėse III vietą jis iškovojo sąžiningai.

Į klausimą apie Italijoje esančius vaikus ir jų reakciją į netikėtus įvykius jis atsakė, kad jais rūpinasi sesuo ir žmonos mama, padeda draugai. Paklaustas, kada paskutinį kartą karto vaziuoti dviračiu, jis atsakė: „Vakar, tačiau tai buvo pirmasis atvejis po „Tour de France“. Jau reikia judėti, neįmanoma sėdėti vienoje vietoje, tačiau anksčiau negalėjau važinėti ir dėl to, kad buvau išties sekiojamas žurnalistų“.

Karininkai iš JAV Lietuvos KGB aukų muziejuje.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

JAV kariškiai susipažino su Lietuva

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (Elta) — Trijų dienų vizitą Lietuvoje ketvirtadienį baigė grupė aukšto rango JAV kariščių, studijuojančių valstybiniame gynybos universitete. Šioje karinėje mokykloje įstaičioje rengiama busimoji JAV kariuomenės vadovybė.

Vizito metu JAV kariškiai lankėsi Ruklos mokomajame pulke, Regioniniame oro erdves stebėjimo ir kontrolės centre Karmelavoje, Rumšiškių

etnografiniame bei KGB aukų muziejuose, taip pat susitiko su krašto apsaugos ministru Linu Linkevičiumi ir Užsienio reikalų ministerijos sekretoriumi Gedimiumi Čekuoliu.

Svečiai domėjosi, koks būtų Lietuvos indėlis į NATO jai tapus sąjungos nare, kokie santykiai su kaimyninėmis valstybėmis, taip pat karinis bendradarbiavimas regione, ar Lietuva ketina pereiti prie profesionalios kariuomenės.

Ministras L. Linkevičius JAV kariščių informavo, kad Lietuvos stojimą į NATO remia pagrindinės politinės partijos, ją palaiko ir dauguma gyventojų. L. Linkevičius pabrėžė, kad Lietuvos indėlis į NATO — tai gerai parengtos, gebančios veikti kartu tarptautiniuose padaliniuose karinės pajėgos, išplėtos karinis bendradarbiavimas regione, geri santykiai su kaimyninėmis valstybėmis.

Konservatoriai — prieš pensijas „okupacijos režimo pakalikams“

Vilnius, rugpjūčio 7 d. (BNS) — Opozicinė Seimo Tėvynės sąjungos — konservatorių frakcija piktinasi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) sprendimu panaikinti anksčiau galiojusius valstybinių pensijų mokėjimo apribojimus ir vadina tai „vyriausybės bandymu atsilyginti uoliausiems okupacijos režimo pakalikams“.

Kaip teigiama trečiadienį išplatintame konservatorių frakcijos pareiškime, SADM naudojasi Konstitucinio teismo sprendimu bei Seimo atostogomis ir stengiasi kuo skubiau pradėti mokėti valstybines pensijas „buvusiems genocido vykdytojams bei sovietinių partinių struktūrų darbuotojams“.

Prieš 4 metus vyriausybė buvo patvirtinusi istorikų pa-

rengtą sąrašą pareigų ir struktūrų, kuriose dirbė asmenys negalėjo kandidatuoti į valstybines nukentėjusių asmenų pensijas. Vėliau kai kurios iš pareigų buvo ištruktos iš valstybinių pensijų įstatymą. Dokumento pataisose buvo numatyta, kad minėtos pensijos neskiriamos žmonėms, tarnavusiems sribų batalionuose, vadinamųjų liaudies gynybų būriuose, SSRS vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo komiteto struktūrose ir kitur.

Tačiau po Konstitucinio teismo birželio 19 d. sprendimo šios pataisos neteko galios.

Pasak konservatorių, igyvendinus SADM valstybės sekretoriaus Rimanto Kairelio nurodymus panaikinti anksčiau galiojusius valstybinių nukentėjusių asmenų pensijų

Už privatizuojamą Kauno elektrinę tikimasi gauti 108 mln. litų

Trečiadienį baigėsi paraiškų Kauno elektrinei pirkti priemonių konkursas. Norą dalyvauti privatizavime pareiškė Vokietijos bendrovė „Verbundnetz Gas“ ir „Stadtwerke Leipzig“ susivienijimas, Suomijos firma „Fortum Oy“ bei Rusijos dujų susivienijimo „Gazprom“ Lietuvos bendrovės „Dujotekana“ ir JAV bendrovės „Clement Power Venture“ sąjunga.

„Kauno energijos“ vadovai už privatizuojamą Kauno elektrinę tikisi gauti daugiau nei 108 mln. litų.

Privatizuojama elektrinė yra bendrovės „Kauno energija“ filialas, jos balansinė vertė — daugiau kaip 100 mln. litų. 85,21 proc. „Kauno energijos“ akcijų priklauso Kauno savivaldybei.

(LŽ, BNS)

Lietuva pagal aukso atsargas — 72-ra pasaulyje

Londonas, rugpjūčio 8 d. (BNS) — Tarptautinės organizacijos „World Gold Council“ kas mėnesį skelbiamame valstybių sąrašė pagal jų žinioje esančių aukso atsargų vertę Lietuva, turinti 5,8 tonos aukso, kuris sudaro 2,5 proc. valstybės tarptautinių oficialių atsargų, liko 72-ra.

Toje pačioje — 65-oje — šio sąrašo eilutėje liko ir Latvija, kurios aukso atsargos yra 7,7 tonos (6,5 proc. tarptautinių oficialių atsargų). Tuo tarpu Estija nukrito per penkis vietas žemyn ir pagal šį ro-

diklį pasaulyje liko 104-ta — 0,2 tonos aukso (0,3 proc.).

Didžiausios aukso atsargos yra sukauptos JAV — 8,149 tonas (58,0 proc.), Vokietija — 3,445 tonas (38,2 proc.), Tarpautinis valiutos fondas — 3,217 tonų, Prancūzija — 3,024 tonas (51,1 proc.), Italija — 2,451 toną (48,4 proc.), Šveicarija — 2,037 tonas (37,2 proc.), Nyderlandai — 875,6 tonos (50,9 proc.), Europos centrinis bankas — 766,9 tonos, Japonija — 765,2 tonos (1,8 proc.), Portugalija — 606,8 tonos (37,8 proc.).

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

JAV

Vašingtonas. JAV prezidentas George W. Bush trečiadienį pažadėjo būti kantiškas ir neskubėti priimti sprendimo dėl Irako. Tuo tarpu viceprezidentas Dick Cheney pabrėžė, kad Jungtinių Tautų (JT) ginklų tikrintojų sugrįžimas į Iraką neišspręs problemos dėl Bagdado siekio įgyti masinio naikinimo ginklų. Ir G. W. Bush, ir D. Cheney leido aiškiai suprasti, kad sprendimas pradėti karą su Iraku siekiant nušalinti jo vadovą Saddam Hussein nepriimtas, tačiau pabrėžė, kad praėjus ir 10 metų po pralaimėjimo Peršijos įlankos kare sąjungininkų pajėgoms, kurioms vadovavo dabartinio JAV prezidento tėvas, Bagdado vyriausybė tebėra grėsmė.

Arabų valstybės turėtų paskelbti JAV gynybos sekretoriui Donald Rumsfeldui „persona non grata“, nes jis patei-

sino Izraelio vykdomą palestiniečių teritorijų okupaciją, ketvirtadienį rašo Dubai vyriausybės leidžiamas dienraštis „Al-Bayan“. Antradienį kalbėdamas apie vadinamąsias okupuotas Vakarų Kranto ir Gazos Ruozos teritorijas, D. Rumsfeld netiesiogiai pateisino žydų naujakurių gyvenviečių statybas šiose žemėse, į kurias Izraelis neva įgijo teisę iškovodamas pergalę 1967 m. Artimųjų Rytų kare. D. Rumsfeld taip pat pareiškė, kad Palestinos savivalda yra neabejotinai susijusi su teroristine veikla, todėl esanti sunkiai sukalbama pašnekovė. Jungtinių Arabų Emyratų vyriausybės laikraštis „Al-Bayan“ rašo, kad D. Rumsfeld parodė, „jog nusipelnė vadovauti sionistinei partijai Likud“.

Tampa, Florida. Iš Floridos Tampus miesto esančio JAV pajėgų Centrinės vadovybės štabo, kuris vadovauja Afganistano karo operacijai, dingo

du kompiuteriai. Neaišku, kam buvo naudojami šie Centrinės vadovybės kompiuteriai ir prieš kiek laiko jie dingę. Prieš 2 dienas buvo paskelbtas JAV vyriausybės pranešimas, kuriame sakoma, kad per pastaruosius 2 metus iš FBI, Imigracijos ir Natūralizacijos tarnybos bei trijų JAV teisingumo departamento teisėsaugos agentūrų buvo pagvoti, pamesti arba dingę mažiausiai 775 ginklai ir 400 nešiojamų kompiuterių.

IRAKAS

Bagdadas. Irakio prezidentas Saddam Hussein ketvirtadienį pareiškė, kad JAV grasinimai jo nebaugina, o jo valstybė yra pasirengusi atremti bet kokį puolimą. Sakydamas

kalbą 1980-1988 m. Irano ir Irako karo pabaigos metinių proga, S. Hussein teigė, jog „JAV ataka prieš arabus ir musulmonus yra pasmerkta žlugti“.

ARTIMEJIE RYTAI

Ramala, Vakarų Krantas. Izraelio ir Palestinos savivaldos pareigūnų derybos dėl Izraeliečių pasiūlyto saugumo plano sureguliuoti beveik 2 metus trunkantį konfliktą „žlugo, nes Izraelis išskėlė naujas sąlygas“, ketvirtadienį pranešė artimas Yasser Arafat padėjėjas Nabil Abu Rudeina. „Izraelis atsisakė pirmadienį pateiktos pozicijos, pagal kurią saugumo planas po Gazos taip pat turėtų būti įgyvendinamas Betlejuje, pareiškęs, kas jis bus taikomas tik Gazoje, ir išskėlė daug naujų sąlygų“, sakė jis.

RUSIJA

Maskva. Rusijos prezidento Vladimir Putin administracija nurodė gamtinių dujų monopolininkei „Gazprom“ atidėti televizijos kanalo NTV pardavimą iki 2004 m. gegužės įvykiančių prezidento rinkimų.

Šis sprendimas garantuos, kad visos trys pagrindinės Rusijos televizijos išliks valdžios rankose.

TURKMENIJA

Turkmenabad. Liaudies tarybos posėdžio sprendimu, Turkmenijos vadovas Saparmurad Nijazov tapo valstybės prezidentu iki gyvos galvos. Prezidentas pasiūlė Turkmenijoje pakeisti mėnesių ir dienų pavadinimus. Sausis bus vadinamas Turkmenbaši — prezidento garbei, balandis bus pavadintas prezidento motinos garbei, rugsėjis — prezidento knygos „Rychnama“ garbei. Be to, bus pakeisti savaitės dienų pavadinimai. Sprendimas pakeisti mėnesių ir savaitės dienų pavadinimus susijęs su turkmėnų sugrįžimu prie savo šaknų, sakė prezidentas.

COLUMBIA

Bogota. Netoli Columbia prezidento rūmų, kuriuose vyko naujojo valstybės prezidento Alvaro Uribe prisiekimo ceremonija, trečiadienį sprogo bomba, žuvo mažiausiai

15 žmonių, 24 buvo sužeisti. Savadarbė bomba sprogo prie rūmų, kuriuose A. Uribe, ketinantis imtis griežtų priemonių sukilėliams sutramdyti, ką tik buvo prisiekintas 4 metų kadencijai. Kiek anksčiau netoli prezidento rūmų sprogo trim mažesnio galingumo sprogstamiesiems užtaisams, buvo sužeisti 4 policininkai. Prezidento rūmai iš maždaug 800 metrų buvo apšaudyti iš minosvaidžių. Policijos nuomone, atsakomybė už šiuos išpuolius tenka Columbia revoliucinėms ginkluotoms pajėgoms. Išpuolis buvo surengtas nepaisant ypatingų saugumo priemonių, kurių buvo imtasi dėl inauguracijos. Gatvėse budėjo apie 20,000 karių ir 12,000 policininkų, ore skraidė reaktyviniai lėktuvai.

SPORTO

APŽVALGA

KREPŠININKO PRISIMINIMAI

Man labai pasisekė: savo kelyje sutinku be galo daug žmonių su įdomia praeitimi. Connecticut valstijoje, Waterburyje, gyvena žmogus, kuris seniai seniai gynė Lietuvos komandos garbę Europos krepšinio čempionate, vykusiam 1939 metais Kaune. Tai Vytautas Norkus, kuris ir papasakojo savo atsiminimus.

V. Norkus gimė Kaune, batšiuvo šeimoje. Tėvas Juozas turėjo dirbtuvę, kurioje siūdavo ir taisydavo batus. Mama Joana augino du sūnus — dvylius, kurie reikalavo daug priežiūros. Vytautas mena, jog mama sakė, kad jis vyresnysis sūnus, nes jį pagimdė pirmą, o brolis Alius pasaulį išvydo tik po 15 minučių. Berniukai augo sveiki, judrūs, mėgo sportinius žaidimus. Lankydamiesi Kauno „Aušros“ gimnaziją, pradėjo žaisti krepšinį.

Lietuvoje žmonės tais laikais sportavo, krepšinis taip pat buvo mėgstamas. Lietuvos

fizinio auklėjimo sąjunga, Lietuvos gimnastikos klubas, Jaunlietuvių sporto organizacija (JSO), pastaroji buvo finansiskai turtingiausia, nes juos rėmė tautininkų partija, tai organizacijos, kurios rūpinosi sportiniu gyvenimu Lietuvoje. Kaune veikė „Grandies“ klubas, kurį rėmė Šaulių sąjunga. Įdomios ir įtemptos krepšinio varžybos vyko tarp jėzuitų ir „Aušros“ gimnazistų. Broliams Norkams labai patiko krepšinis. Su dideliu noru ir užsispyrimu jie daug treniravosi, matė įvairių trenerių. Vytautas Norkus gerai prisimena 1937 metus. Tais metais, Konstantino Savickio dėka, iš Amerikos atvyko pirmasis lietuvis krepšininkas — Pranas Lubinas. Šis Amerikos krepšininkas gavo pirmą krikštą, žaisdamas su Latvijos komanda. Jis ne tik žaidė, bet ir treniravo komandą.

1938 metais Vytautas Norkus buvo pakviestas į Lietuvos krepšinio rinktinę. Komandos sudėtyje buvo 14 žaidėjų. Patys du žaidžiantys krepšininkai, Pranas Lubinas ir Feliksas Kriaučiūnas, buvo rinktinės treneriai.

Europos 1939 metų krepšinio čempionatas vyko Kaune, dabartinėje sporto halėje, kuri tais laikais talpindavo 10,000 žiūrovų. Kauno radiofono pranešėjas Algis Visockis komentavo šias įtemptas rungtynes. Tais metais Europos čempionate kovojo Prancūzijos, Vengrijos, Suomijos, Latvijos ir Lietuvos komandos. Pastarosios ir susikrovė dėl čempionų nugalėtojų vardo.

Įtemptoje, permainingoje kovoje pergale iškovojo Lietuvos

Lietuviai krepšininkai Vokietijoje 1948 metais. Iš kairės: Adolfas Andriulis, Algirdas Norkus, Rimas Bagdonas, Zigmantas Verkela, Vytautas Norkus.

rinktinę, kurioje žaidė ir aštuoniolikmetis jaunuolis — Vytautas Norkus. Lietuvos krepšinio komanda po čempionato važinėjo po Lietuvą, žaidė draugiškas varžybas su vietinėmis komandomis. Vytautas Norkus mena Marijampolėje suorganizuotą turnyrą, kurį pravedė fizinio auklėjimo instruktorius Stasys Sackus. Po varžybų, važiindamas Lietuvos rinktinės krepšininkus, jis pasakė, kad esame geriausi Europoje, turime būti geriausi pasaulyje. Kokie pranašingi žodžiai buvo pasakyti tais laikais! Krepšinio veteranų žodžiais, 1937-1939 metai — tai lietuviškojo krepšinio starto pradžia.

1934 metais Vytautas Norkus dirbo fizinio auklėjimo mokytoju Jėzuitų gimnazijoje. Su tėvais ir broliu į Vokietiją pasitraukė 1944 metais. Ten išgyveno 5 metus. Savo gero draugo V. Puzinausko dėka, kuris ėjo aukštą pareigą YMCA — jaunų žmonių krikščionių organizacijoje, buvo įdarbintas krepšinio instruktoriumi. Vazinėjo po pabėgėlių stovyklas, aiškino krepšinio teoriją, mokė žaisti krepšinį. Pats buvo pusiau gynėjas, pusiau puolėjas, patiko vadovauti, vesti komandą į ataką. Vokietijoje jauni vyrai organizavo krepšinio varžybas.

Dabar jau ne Maskva, o Europos laisvės simbolis Paryžius lietuviui vėl siūlo taikyti J. Stalino teisingumo formulę, atmetančią nekaltumo prezumpciją.

R. Rumšas lenktynių metu buvo net ne vieną kartą tikrintas. Visi jo dopingo testai buvo neigiami. Tad ką jis turi įrodinėti?

Ar ne keista, kad pasibaigus lenktynėms suabejota tik vienu Rumšu? Policija kretė tik jo komandą, o nieko neradusi griebs E. Rumšą žmonos E. Rumšienės pateikti kaltinimai dėl neteisėto medikamentų platinimo.

Be ar yra liudininkų, galinčių patvirtinti, kad E. Rumšienė juos platino? Todėl galima tvirtinti, jog Bonneville kalėjime yra uždaryta trijų mažamečių vaikų motina, iš kurios reikalaujama liudyti prieš savo vyrą.

Vėlgį — ar tai suderinama su civilizuota teise, leidžiančia žmonai atsakyti liudyti prieš savo vyrą?

Kita vertus, ar leistų sau prokuroras V. le Panneer būti toks griežtas, jeigu trijų vaikų motina būtų ne lietuvė, o Europos Sąjungos pilietė?

Toliau tame vedamajame kliša ir Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos darbuotojams bei kitoms įstaigoms. Čia sakoma:

„Ar ne ironiška po to skambėti iš Rumšų pasuose: 'Asmenį, turintį šį pasą, gina ir globoja Lietuvos Respublika'.

Vytautas su keliais rinktinės žaidėjais, o taip pat su broliu, žaidė reprezentaciniame „Šarūno“ komandoje. Algirdas buvo geriausias taškų rinkėjas jų komandoje, turėjo gerą metimą iš kairės.

Keliems žaidėjams išvažiavus į Ameriką, pasitarę vyrai, kad nesuteptų „Šarūno“ vardo pakeitė komandos vardą į „Margis“. Komandoje žaidė tik aštuoni žaidėjai.

Į Ameriką broliai Vytautas ir Algirdas atvyko 1949 metais, tiesiai į Waterbury, kur prieš pusę metų jau buvo apsigyvenę jų tėvai. Vytautas 33 metus išdirbo fabrike, laisvalaikį stengėsi pasportuoti. Tais laikais Waterburyje buvo didelis lietuvių telkinys. Keli entuziastai ėmėsi iniciatyvos ir 1956 metais sukūrė sporto klubą „Gintaras“, kuriame dalyvavo ir jaunimas, atvykęs į Ameriką. Vytautas Norkus laisvalaikį mokė žaisti lauko tenisą Šv. Kryžiaus gimnazijos gimnazistams.

Nepamiršta krepšinio veteranas Kauno sporto salės 50-mečio šventės. 1989 metais suvažiavo, sugužėjo po visą pasaulį išsiblaškę Europos krepšinio nugalėtojai — Lietuvos komandos nariai. Net šeši sporto veteranai atvyko iš JAV. Tai jau minėtas Pranas Lubinas, gyvenęs Kalifornijoje

ir dirbęs Holywoode, daktaras Pranas Mazeika, gyvenantis Čikagoje, Eugenijus Nikolskis, Leonas Petrauskas, Leonas Baltrūnas ir Vytautas Norkus.

Dabar iš jų likę tik P. Mazeika ir V. Norkus. Maloni staigmena buvo išgirsti ir išvysti Algį Visockį, jis ir vėl, kaip prieš 50 metų, komentavo varžybas, dalijosi prisiminimais. Krepšinio veteranai buvo pagerbti, apdovanoti simboliškais medaliais. Jie turėjo progos paspausti rankas krepšininkams, išgarsinusiems Lietuvos vardą po visą pasaulį — Arvydai Saboniui, Rimantui Kurtinaičiui, Šarūnui Marčiulioniui.

Ir dabar, nors sulaukęs garbės amžiaus, Vytautas domisi Lietuvos krepšiniu, jo pasiekimais. Džiaugiasi, kad čia Connecticut, po daugelio metų tylos sporto arenoje vėl atsirado krepšinio entuziastų, kurie, tik susibūrę, jau spėjo parodyti gražų žaidimą, dalyvaudami ir nugalėdami Rytinio pakraščio sporto turnyre. Veteranai tiki, kad dabartinės, vadinamosios trečios bangos lietuviai, susibūrę į darnų būrį, pasieks dar geresnių rezultatų ir kad jie toliau garsins Lietuvos vardą šioje didžiuoleje salyje.

Sigita Šimkuvienė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesūciame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laidą:	\$115.00	\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ka nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbama lietuviškai

6018 W. Archer Ave., Ste. 516

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠRDIS LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708) 598-4055

Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽILIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai. Susitarimai kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

Tel. 708-422-8280

MARIUS KATILIUS, M.D.

CHIRURGAS

Trūkio, tulžies pūslelės, kroties, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.

300 Bamey Dr., Suite A

Joliet, IL 60435

Tel. 815-744-0330

lietuviškai 615-744-8230

www.centurysurgeryandbreasthealth.com

„Lietuviškiams“ besilankant Prezidentūroje, LR prezidentas Valdas Adamkus maloniai sutiko visiems vaikams pasirašyti autografus.

Indrės Tijaunienės nuotr.

LIETUVOS JAUNIMAS — PENKTOJE VIETOJE

Lietuvos jaunimo krepšinio rinktinė (sudaryta iš žaidėjų iki 20 metų amžiaus) Lietuvoje surengtose Europos pirmenybėse užėmė penktąją vietą. Nesekmingai pradėjusi šias pirmenybes, po trijų pralaimėjimų atsisėdė, ir tada pelnė dvi pergales iš eilės. Du laimėjimai mūsiškiams įgalino varžytis ketvirtfinaluose. Bet ir čia vėl ištiko viena nesėkmė: buvo pralaimėta Rusijos ekipai.

Ši nesėkmė Lietuvos jaunimą išstūmė iš kovos dėl medalių. Tačiau susitikimuose dėl tolimesnių vietų mūsiškiai vėl grūmėsi sėkmingai. Pradžioje jie įveikė galingus juoslavus 72-71, o tada stoję mušin dėl penktosios vietos. Ir šį kartą Lietuvos jaunimas buvo pranašesnis už varžovus: Slovėnijos krepšininkai buvo nugalėti 78-74.

Čia reikia pasakyti, jog prieš šią dviejų valstybių atstovų Lietuvai pogrūpyje buvo pralaimėjusi. Rungtynėse dėl penktosios vietos Lietuvos rinktinė daugiausia taškų pelnė S. Jasaitis — 20 ir A. Knieza — 19. Beje, rinktinės treneriu buvo Rimantas End-

rijaitis. Pažymėtina, kad Lietuvos ekipoje „žvaigždžių“ nebuvo; net į simbolinę pirmenybių rinktinę nė vienas lietuvis nepateko. Šių pirmenybių rungtynės nuo ketvirtfinalių susitikimų buvo rengtos Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose. O prieš tai buvo rungtyniauta Kaune ir Alytuje. Rungtynėse dėl aukso susitiko Graikija ir Ispanija. Čia graikai iškovojo pergalę 77-73. Bronzą sugriebė prancūzai, 95-78 įveikę rusus.

Tolimesnes vietas, šalia 5-joje likusias Lietuvos, komandas pasidalino taip: 6. Slovėnija, 7. Jugoslavija, 8. Kroatija, 9. Turkija, 10. Izraelis, 11. Italija, 12. Ukraina.

Kaip girdėti iš užsienio šalių atstovų, dauguma jų šių pirmenybių organizavimu buvo patenkinti ir gėrėjęsi lietuvių sveitinimu ir parodytu dėmesiu. Tokie geri atsiliepimai gali Lietuvai garantuoti teisę ateityje surengti Europos vyrų krepšinio pirmenybes. Tačiau prieš tai Lietuva turi peržengti nemažą kliūtį — pastatyti 10,000 žiūrovų talpinančią salę.

E.Šulaitis

AISTROS DĖL RAIMONDO RUMŠO IR EDITOS RUMŠIENĖS NENURIMSTA

Visi, be abejo, esame girdėję apie dviratininką Raimondą Rumšą, kuris sudrebino sporto pasaulį, netikėtai laimėdamas prestižinių „Tour de France“ lenktynių bronzos medali. Daug kam tai buvo ne vien tik staigmena, bet ir pyktis išaukęs įvykis. „Kaip gali tokios mažos ir nežinomos valstybės, kaip Lietuva, sportininkas laimėti tokio pobūdžio varžybose, kurios yra skirtos tik galingiesiems?“ — kilo nepasitenkinimo garsai.

Kai kam parpušo susiekti patį lietuvį. Tačiau tai nebuvo lengva. Todėl buvo pasirinkta jo žmona Edita, atvykusi pasizūrėti lenktynių iš Italijos (ten ji gyvena kartu su to krašto komandai atstovaujanti vyru). Ji buvo sulaukta, kuomet važiuo atgal į namus Prancūzijos-Italijos pasienyje, jos automobilio bagaže rasta nemaža vaistų. Jų dalis, kaip skelbiama, galėjo būti dopingas, kurį naudoja sportininkai savo fizinėms galioms sustiprinti. Ji prancūzų buvo areštuota ir patalpinta į kalėjimą, kuriame laikoma iki šios dienos.

Apie tai buvo plačiai rašoma viso pasaulio spaudoje, jų tarpe ir Amerikos, kur, tarp kitko, buvo bandoma mesti šešėlį bei įtarimą ir patio lietuvių

dviratininko pergalei.

Čia norime pateikti kelias ilgesnes ištraukas dėl šių įvykių iš Vilniuje leidžiamo „Lietuvos ryto“ dienraščio vedamojo — „Laiko ženklų“ rugpjūčio 2 d. laidos. Jame rašoma gana griežtai ir dalykiškai.

Vedamojo pradžioje yra teigiama, kad „mūsų didvyris kaltinamas dopingo vartojimu, bailumu“ ir klausama „Ar turėtume nuleidę galvas laukti, kada bus sudorotas R. Rumšas?“

Štai pirmoji ištrauka:

„Bet ar E. Rumšienė suimta tik todėl, kad Prancūzijos teisėsaugai rūpi sporto švarumas? Jei tikėtume prancūzų prokurorais ir jų versija neabejojanti Vakarų spaudo, turėtume manyti, jog „Tour de France“ lenktynėse dopingą iš kelių šimtų dviratininkų vartojo tik R. Rumšas.

Be to, tolygu įvirtinimui, jog tokios menkos rasės atstovas kaip lietuvis gali laimėti tik pripumpuotas dopingo, o ariai ir supermenai amerikiečiai, prancūzai, vokiečiai net nėra girdėję, kas yra dopingas.

Vienas Prancūzijos laikraštis net pareiškė, jog ne teisėsauga turėtų įrodyti R. Rumšą kaltę, o pats dviratininkas turėtų įrodinėti esąs nekaltas.

MŪSŲ KAIMYNĖ BALTARUSIJA — PASKUTINĖ EUROPOS DIKTATŪRA

E. RINGUS

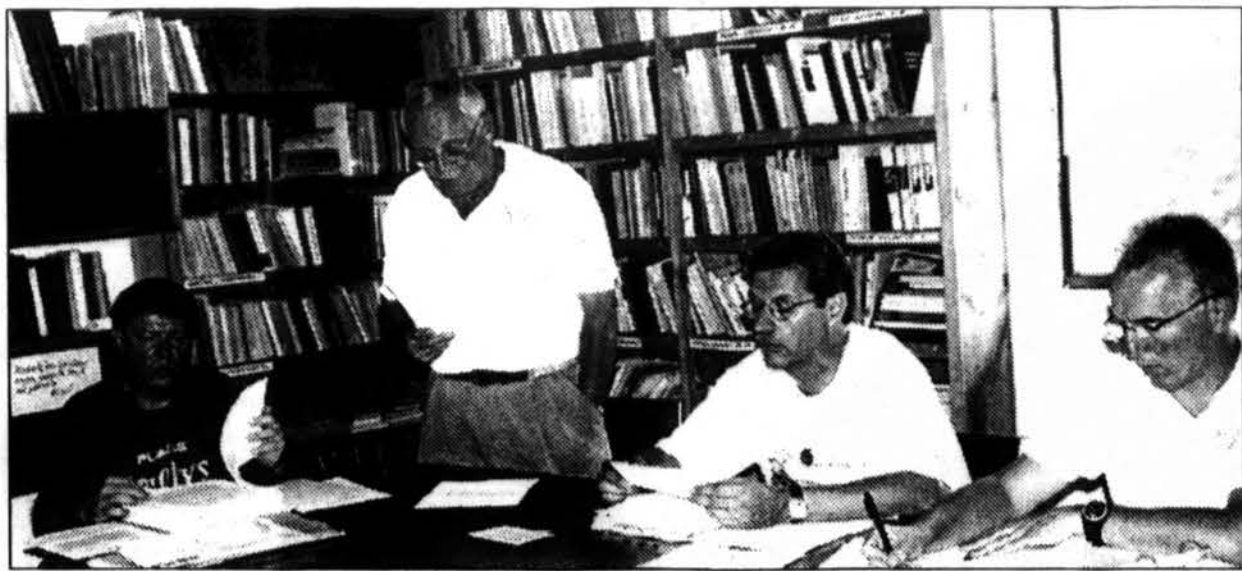
Dvidešimt kilometrų į rytus nuo Vilniaus eina Lietuvos-Baltarusijos siena. Tai vienintelė sostinė, taip arti kitos valstybės sienos, tuo tarpu labai draugiškos. Kadaiše tos sienos nebuvo, o Vilnius buvo sostinė Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės, į kurios sudėtį įėjo dideli Baltgudijos plotai. Istorikas J. Zaprudnik ir kiti neranda šaltinio, kaip išaiškinti Baltarusijos vardą. Dabartinės Baltarusijos plotai dažnai buvo vadinami „Litva“ ir gyventojai vadino save litvinais. Dar devynioliktojo šimtmečio pradžioje poetas A. Mickevičius lenkiškai rašantis Naujagarduko gyventojas, savo gimtinę vadino „Litva“. Vilniaus krašto gyventojai, kurių daugumą sudarė gudiškai kalbantieji nevardino save baltarusiais. Stoka tautinės identifikacijos ir tautinės sąmonės atsiliepė Baltarusijos istorijai. Nebuvo išnaudota pirmą kartą įkurti savarankišką valstybę, Rusijos imperijai sugriuvus po pirmo pasaulinio karo. Nepavyko ir po „perestroikos“, kaip tai padarė keletas buvusių Azijos respublikų, kurių identifikacija buvo daug miglotesnė negu baltarusių. Atrodo, kad rytinis Lietuvos kaimynas ir toliau bus Rusija. Tokia padėtis tikrai nepavydėtina, jeigu Rusija nesistengs įsijungti į Europos Sąjungą ar

neatsisakys savo imperinių užmačių.

Kas atsitiko?

Baltarusijos išeivija, nagrinėjama savo tautos istoriją ir pastaruosius įvykius, vilties nepraranda. Jų nuotaka stiprina faktas, kad padėtis gali būti pakeista nušalinus paskutinį Europos diktatorių A. Lukašenką. Lukašenko, buvęs kolchozo pirmininkas, Baltarusijos valstybės vairą perėmė 1994 m., po pirmų prezidentinių rinkimų. Prie jo laimėjimo prisidėjo sunki ekonominė padėtis, užsilikusi KGB ir aparatūkos sistema, Maskvos parama ir, svarbiausia, piliečių apatija, Baltarusijos gyventojai, kaip ir Ukrainos, per pastaruosius tris šimtus metų, buvo Maskvos priespaudoje, nepaisant to, kad jų kalbos giminingos su čekų, lenkų ar serbų kalbomis.

Antirusiškos nuotakos sustiprėjo, kai Baltarusijos gyventojai sužinojo apie Černobylio katastrofos padarytą žalą ir Maskvos ignoravimo politiką. Dar didesnės antirusiškos nuotakos pasireiškė radus masines kapines netoli Minsko. Ten buvo palaidota 300,000 Stalino režimo aukų. Toliau pablogėjo ekonominė padėtis, pamažu pradėjo imti viršų promaskvinė opozicija.

Š.m. liepos 28 d. Dainavoje, Manchester, MI, įvyko Dainavos jaunimo stovyklos rėmėjų suvažiavimas. Einamuosius reikalus svarsto stovyklos vadovybė. Iš kairės Marius Kasniūnas, išdėtininkas Vytautas Petrušis, pirm. Kastytis Giedraitis ir sekr. Marius Laniauskas. **Jonas Urbonas** nuotr.

Nepadėjo Baltarusijos veikėjams, Aukščiausieji Tarybai, Baltijos kraštų, kurie esant panašioms ekonominėms sunkumams, vienas po kito skelbė nepriklausomybę pavyzdys. Baltarusija tenkinosi suvereniteto paskelbimu. Po penkiasdešimties metų bandoma baltarusių kalbą padaryti valstybine. Referendumas, prarastas Sov. Sąjungoje, parodė, kad Baltarusijos gyventojai ir toliau yra už Sovietų sąjungos pradžią (83 proc.). Tik po nevykusio pučo 1991 m. rugp. 25 d. Baltarusija paskelbė nepriklausomybę. Neatidėdama savo valstybinio herbo, pasirenka lietuvišką vyti.

Per kitus trejus metus kova tarp patriotų ir promaskvinių šalininkų nesustoja. Per tą laikotarpį Baltarusija tampa nare „Draugiškų tautų sąjungoje“ ir Minskas tampa jos sostine. Tai sąjungai priklauso vienuolika buvusių respublikų.

1994 m. kovo 30 d. priimta nauja konstitucija. Pagal naują konstituciją valstybės vadovu vietoje premjero tapo prezidentas. Po trumpo kampanijos prezidentu buvo išrinktas A. Lukašenko, buvęs kolchozo pirmininkas, surinkęs 80 proc. balsų. Rinkėjams Lukašenko pažadėjo, kad Baltarusija gaus „ypatingą padėtį“ būsimoje „Draugiškų tautų sąjungoje“, suprask, palengvins įvairius trūkumus. Kartais Lukašenko žadėdavo Rusijos-Baltarusijos uniją. Visur kitur toks šokis kandidatui būtų karjeros pabaiga. Bet ne Baltarusijoje. Vietoje to Lukašenko gavo tris mėnesius laisvos valios. Per tą laiką naujas prezidentas surinko jam palankią vyriausybę, ir kelias į demokratiją ir nepriklausomybę buvo uždarytos. Pirmą oficiali Lukašenko kelionė buvo Maskvon, kur jo laukė kitas „demokratas“ — Jelcin. Čia jis, be jokių konsultacijų, pasirašė keletą sutarčių su Rusija.

Tačiau laukta parama, pigios dujos ir benzinas plaukti pradėjo. Prieš tokius prezidento veiksmus parlamento opozicija paskelbė bado streiką, bet buvo išvaikyta ir nauji rinkimai paskelbti. Rinkimai įvyko 1995 m. geg. mėn. Dėl rinkimų apatijos išrinkta tik pusė atstovų. Antri rinkimai neįvyko dėl valstybės finansinių trūkumų. Referendumą Lukašenko pravedė 1995 m. Į keturis klausimus ar: 1. „rusų kalba turi būti valstybine“; 2. ar grįžti prie sovietinės vėliavos; 3. ar integruotis į Rusijos ekonomiką; 4. ar prezidentas turi teisę atleisti parlamentą? — dauguma piliečių atsakė — taip.

Nuo 1995 m. Baltarusija į savo istoriją turės įrašyti kaip Lukašenko periodą. Kaip ilgai jis tęsis, dar nežinia. Jam būlengva derėtis su Jelcin, o Vakarai, užsiėmę konfliktais Azijoje, Baltarusijos reikalus paliko ramybėje. Tempas sulėtėjo Putin tapus Rusijos prezidentu. Politologų tarpe vis dar sklinda gandas, kad Lukašenko, kaip ir kiti diktatoriai, vietoje nestovi. Lukašenko

ko tikisi praplėsti savo įtaką Rusijos, gal net tapti Putin pavaldėtoju. Vieno pokalbio metu jis pareiškė, kad „mūsų derybos eina su Rusija, o ne su Putin, kuris šiandien prezidentas, o rytoj niekas“. Putin pareiškė spaudai, kad apie atkūrimą ko nors panašaus į buvusią Sov. sąjungą Lukašenko gali pamiršti. Jeigu jis nori šalių susijungimo, turi atsisakyti suvereniteto, atskirti prezidentų nesutartimus, suskaldydamas visuomenę į „putininkus“ ir „jelcininkus“. Pirmieji eina link įsijungimo į naują Europą, antrieji nori likti nuosalyje.

Putin vis dažniau skleidžia pasauliui nuomonę apie jo pastangas grąžinti Rusiją į demokratinių valstybių eilę. Nelaima ateities parodydys, kiek galima tikėti jo pareiškimais. Iki šiol Lukašenko išsilaikė tik Rusijos paramos dėka. Ar ji bus sustabdyta? Baltarusijos opozicija krašte ir užsienyje sustiprino savo veiklą, bandydama atgaivinti pradėtą kelią į nepriklausomybę.

MIRTIS UŽ PIKTŽODŽIAVIMĄ

Vienas Pakistano katalikas buvo nuteistas mirties bausme už piktžodžiavimą prieš islamą, nes parašė kelis laiškus Jungtinių Tautų gen. sekretoriui Kofi Annan ir kitiems, tvirtindamas, kad Muhamedas nebuvo Dievo pranašas, tad islamas nėra tikra religija. Anwar Kenneth advokatai teismu sprendimą apeliavo ir mėgina įtikinti teisėjus, kad jų klientas serga protiniu sutrikimu.

PAVOJINGAS SOVIETŲ PALIKIMAS

Rusija, Norvegija ir Europos Sąjunga sudarė planą, pagal kurį bus mėginama išvalyti branduolinius sovietų eros atliekas, rūdijusias Baltijos jūros dugne. Manoma, kad

šimtai atomų varomų povandeninių laivų ir senų branduolinių reaktorių yra paskandinti daugiausia prie Kola pusiasalio, netoli Suomijos. Išvalymo išlaidos gali siekti netoli 2 milijardų dolerių.

„NUODINGI GAMINIAI“

Vietnamo policija iš paties Hanoi ir aplinkinių vietovių parduotuvėjų surinko ir sunaikino daugiau kaip 44,000 CD diskelių, videodiskų, netoli 3,000 knygų ir gausybę įvairių reklaminių plakatų, tvirtindama, kad tai „nuodingos kultūros gaminiai“, kurie gali sugadinti Vietnamo žmonių, ypač jaunimo, mąstyseną bei moralę. Didžioji dalis šių pramoginių gaminių kontrabandos keliu į Vietnamą pateko iš Kambodijos ir Kinijos.

DRAUGAS, 2002 m. rugpjūčio 9 d., penktadienis

3

Danutė Bindokienė

Olimpiados užkulisiai slidesni už ledą

Rusija, kaip paprastai, visus jai kaltinimus ar tik jų užuominas vadina propaganda. Prancūzai tvirtina nieko nežinoję, todėl negalima jų ir kaltinti. Kanadiečiai apskritai atsisako komentuoti — visgi jie išsireikalavo aukso medalį. Lietuviai net grasino teismu, nes jautėsi nuskriausti, pakankamai neįvertinti. O amerikiečiai visai atvirai kalba, kad praėjusios žiemos olimpiada, vykusi Utah valstijoje, nuo pradžios iki pabaigos yra tiek įspainiojusi į kontroversijas, kad vargiai būtų galima surasti to lipnaus kamuolio sūlių galą...

Be abejo, 2002 m. žiemos olimpiada bus įrašyta į olimpiadų žaidynių istoriją, kaip viena labiausiai nesėkmingų, nepaisant, kiek atletai laimėjo medalių ir pasiekė naujų pasaulinių rekordų. Kai ant įvykio, kuris paremtas tarptautiniu kooperavimu, gera valia ir bendru darbu, krinta įtarimas, kad visos teisėjų bei atletų priesaikos, iškilmingai duotos atidarymo metu, yra tik tušti žodžiai, jis sukelia visuotinę nusivylimą. Juk daugelis tiki, kad tai bene vienintelis atvejis, kai draugai ir priešai susirenka į vieną vietą ir tarpusavyje kovoja ne ginklais, o savo sugebėjimu, išverme, pasiryžimu. Per tas kelias olimpiados eigos dienas užsižėmę naujos draugystės, susipažįstama su skirtingų tautų, rasų ir įsitikinimų žmonėmis, atrandami bendri interesai. Ta nedidelė žmonių grupė išsiveža namo taikos ir tarptautinės bendrystės dovana, kuria galbūt pasidalina su savaisiais savame krašte.

Dar praėjusios žiemos olimpiadai nepasibaigus, sklido gandai ir kaltinimai, kad kai kurie teisėjai, ypač dailiojo čiuožimo ir ledo šokimo varžybose, buvo šališki, daugiau taškų davę atletams, kurie jų nebuvo verti. Mus, žinoma, ypač suerzino, kad lietuvių pora buvo tikrai be reikalo išstumta iš medalininkų kategorijos, nors žiūrovai aiškiai matė, kad ji čiuožė ir šoko be priekaištų. Daugelis net tvirtino, kad Lietuva turėjusi pareikšti Kanados pavyzdžiu, kuri garsiais ir nenuolaidžiais protestais išreikalavo savo čiuožėjų porai aukso medalį, nepaisant, kad geriausiais jau buvo pripažinti rusai. Bet lietuvių tautos protestai vargiai būtų buvę tokie sėkmingi...

Taip ir užsibaigė 2002-ųjų

žiemos olimpiada, palikusi jausmą, kad visgi kažkas kažkur nelabai skaniai kvepia. O pasirodo, kad intuicija neapvylė, tas „kažkas“ iš tikrųjų buvo ir dvelkė kaip tik iš „Rytų šalesės“.

Dabar paaiškėjo, kad Rusijos vienas organizuoto nusi-kalstamumo šulas užkulisiuose darė susitarimus, kur reikiama, pavartojo spaudimą, kur galėjo — apsiėjo tik pažadais, kad prancūzų ledo šokėjams būtų suteiktas aukso medalis. Rusai tuo tarpu gavo aukso už dailiųjų čiuožimą. Na, o ką gavo minėtasis asmuo, žaidęs ši pavojingą ir nešvarų tarptautinį žaidimą? Jis esą išsiderėjo vizą įvažiuoti į Prancūziją, kurioje anksčiau gyveno.

Alimzhan Tokhtakhounov, gimęs Taškente (Uzbekistane), mažai žinomas prieš 1989 metus, nuo pat sovietų imperijos sugriuvimo buvo įsivėlęs į visokių tarptautinio masto nusikaltimus. Jis nelegaliai prekiavo ginklais, vogtais meno kūriniiais ir Rusijos žiniasklaidoje buvo apkaltintas ketinimu išvilioti 10 milijonų dolerių iš Rusijos sporto fondo vadovo.

1989 m. kurį laiką gyveno Prancūzijoje, turi Izraelio pilietybę, o pastaruosiu metu buvo apsigyvenęs Italijoje, kur ir areštuotas už 2002 m. žiemos olimpiados dailiojo čiuožimo bei ledo šokio teisėjų manipuliaciją. Nors jo advokatai tvirtina, kad Tokhtakhounov yra nekaltas, bet JAV teisėtvara deda pastangas jį patraukti atsakomybėn ir ilgainiui įkalti šiam krašte. Jeigu pavyks, bylą iškelti ir laimėti, nusikaltėlio laukia bent 10 metų kalėjimo ir 500,000 ar daugiau dolerių pinigine bausme.

Vienai ar kiti, didžiausia pralaimėtoja yra pati olimpiada — galbūt visos ateities olimpiados. Ar bus galima pasitikėti, kad daugiau tokie įtarinėjimai, kaltinimai ir ne-teisingi atletų vertinimai nepasikartos? Lietuvių liaudis sako, kad ir „šventųjų pirštai“ iš save lenkti. Olimpiadų žaidynių teisėjai juk yra žmonės, kuriuos visgi galima papirkti, šantažuoti ar kaip kitaip palenkti norima kryptimi. Salt Lake City, Utah, vykusi žiemos olimpiada nėra pirmoji ir, deja, nebus paskutinė, susidūrusi su šia problema: Viena tik galima tikėtis, kad pamoka jau išmokta ir ateityje bus daug apdairiau elgiamasi.

Baltarusijos Respublikos herbas, kuriame daug lietuviškų simbolių.

PUŠIS

JURGIS JANKUS

Nr.9

— Dabar parodysi? Damazas tylėjo.

Tada liepė vesti. Du kazokai paėmė tarp arklių ir pastūmė eiti. Damazas pasižvalgė, papurtė galvą, bet gavęs rimbu per galvą, įsikibo abiem rankom į balnus ir ėmė eiti.

Damazienė, pamaciusi, kad vyrą išveda, šaukdama išbėgo į kiemą, bet kazokai rimbais ją atgal nuvarė į vidų.

Sako, kad Kupriukas pro kameros langutį viską matęs ir, kai tik kazokai su Damazu iš kiemo išsigrūdė, užsėdęs arklių užuolanka nulėkęs pas sukilėlius, kad gelbėtų Damazą. Keli vyrai net pašokė eiti, bet vadas, išklausinęs, kiek kazokų, sulaukė. Pasakęs, kad jam rūpi išlaisvinti visą kraštą, ne vieną okininką. Dėl vieno jis negalys aukoti viso ir taip išvarginto būrio.

— O jeigu jis neišlaikys ir kazokus užves.

— Tada mes ir kazokus, o kartu su kazokais ir ji, — atšovė vadas ir ėmė vyruos taip tvarkyti, kad galėtų gintis, jeigu Damazas kazokus atvestų. Net Kuprelio ilgokai nenorėjo paleisti. Bijoj, kad neatvestų kazokų.

Damazas nė negalvojo vesti. Širdis būtų neleidusi. Ir tikėjo, kad pakapos ir paleis. Kad kažin kas apskundė. Buvo aišku, kad apskundė, žinodamas, bet tie nežino. Jie turėtų žinoti, kad skundikų yra visokių. Pats tarp

arklių vedamas, galvojo ir mėgino atspėti, kas toks galėtų tokia širdį turėti. Visų dantys balti, bet koks už tų dantų liežuvis, kas gali pasakyti.

Dvareliu nusitempė į pamiškę.

— Sako, kad esi protingas žmogus. Turėtum suprasti, kad tas sukilimas — tik kvailių vaikų žaistas. Ne-reikia gudrumo suprasti, kad ne jiems nugalėti carą. Manai, kad mums patinka trankytis po tuos prakeiktus miškus. Parodysi kur, visa velniava greičiau baigsis. Ne tik baigsis. Caras dar apdovanos. Aš pats žiūrėsiu, kad apdovanotų. Kuris nori mirti? Jie jau daug draugų neteko, užtat tokie pasitę. Ir sius dar labiau, jeigu neparodysi. Kur tas kelias eina?

— Į Dvarelius, — jau kiek atsigavęs pasakė Damazas.

— Toli?

— Nebus nė varso.

— O paskum?

— Atgal į vieškelį.

Paliepė ir du kazokai nulėkė į mišką. Kiti sukosi paroktyti, šnekučiaiavosi. Damazui kojos linko ir traukė sėstis. Kur jį sustabdė, ligi miško dar buvo gal dešimt žingsnių. Pačioje pamiškėje du kazokai rūkė, šnekojo ir vis žvilgtelėjo į jo pusę. Tiesiai priešais buvo tas vyresnysis, kuris kieme buvo piktas kaip velnias, o čia taip gražiai šnekučiuojo su aplinkui sustojusiais. Damazas stovėjo ir svarstė. Jie visi buvo raiti. Jis vienas pėstias. Jeigu būtų kiek artiau, jeigu nors priešais nieko nebūtų. Kol susigaudyti, kas atsitiko, jis nertų ir nunertų. Raiti nepasivys. Ne tokiam miške. Tuo tarpu

atšarpavo ir anie du pasiūstieji. Jie pasakė tą patį, ką buvo sakęs Damazas.

— Einam! — šuktelėjo vyresnysis ir pamojo rimbu į pamiškę.

Tuodu, kur saugojo, ligi pasiėmė Damazą tarp arklių. Pamiškė nuėjo ligi Valaiškio. Čia kelutis per pievą, per lomą, numirgusią geltonais burbulais, lyg tamsus tunelis lino į tankų eglynėlį. Per lomelę buvo aiškios šviežiai pravažiutų ratų vėžės. Kazokai vėl sustojo.

— Kur tas eina? — paklausė tas pats.

— Į balą vidury miško.

— O toliau?

— Toliau į kaimus anapus miško.

— O čia tavo važiuota? — parodė rimbu į per lomą šviežiai išmautas ratų vėžes.

Damazas seniai jas matė. Jos iš karto sukėlė rūpestį, bet ėjo akis įbedęs į žemę, kad nė vieno akis neįtartų jį ką nors matant, tai dabar pasuko galvą, pasižvalgė, lyg ko ieškodamas, ir paklausė.

— Ar baloje tos vėžės?

— Juk jos tavo ratų.

— Ne, — papurtė galvą. — Mano ratų čia nebuvo nuo pernykšios vasaros. Nuo to laiko, kai šieną vežėm.

— Vėdi ar ne?

— Kur? — pakėlė akis Damazas.

— Ten kur maistą nuvežei.

— Niekur nevežiau, tai kaip...

Šį kartą pats kleusinėtojas kirtu rimbu tiesiai per

galvą ir nutraukė Damazo žodžius.

Valandą kapojo šaukdamas:

— Vėdi ar ne?

Paskum pasiuntė tuos patius kazokus pažvalgyti, o pats ir kapojo, ir grasino, kad ras kaip teisybę iš po liežuvio ištraukti.

Damazas tylėjo. Kartais pajusdavo kojas linktant, bet mėgino išsilaikyti tiesus.

Kazokai grįžo nieko neradę. Ir negalėjo rasti. Kupriuko išpėti, jie pasitraukė gilyn į mišką. Paliko pakelėje tik porą pasilėpusių sargybinių. Vėliau Kupriukas pasakojo, kad sargybiniai matė, kaip du kazokai šuoliu nulėkė pro šalį tolyn į mišką ir netrukus taip pat prašūliavo atgal. Lėkdami abu dairėsi į šalį, bet, taip lėkdami, jokių pėdsakų negalėjo pastebėti, jeigu kokių sukilėlių pasitraukdami ir būtų palikę.

Vyresnysis, pasižnekęs su grūžiais žvalgiais, liepė eiti pamiškę toliau. Dairėsi kitų kelių, bet daugiau nebebuvo. Buvo tik vienas kitas uogautojų, grybautojų, riešutautojų pramintas takas, bet jie buvo nežymūs ir prašalioje akiai sunkiai pastebimi. Galą drėgną pamiškę pajė, sustojo.

Du kazokus pasiuntė į kaimą, kiti susėdę šnekučiuavosi, sukosi paroktyti. Damazas irgi norėjo sėsti, bet jam liepė stovėti. Po valandėlės vyresnysis priėjo prie Damazo ir ėmė kalbėti:

— Ar to reikėjo? Būtam buvęs žmogus, nieko nebūtų buvę. Atrodo, kad ne visiškai pėstias esi. Visiškai gerai kalbi rusiškai, bet pats nežinau ko nori.

(B.d.)

ATOSTOGOS

Bičiulystė

Parengia Ligija Tautkuvienė,
talkingant sunui Adamui

Rašykite mums „Draugo“ adresu su nuoroda „Bičiulystė“
arba P.O. Box 4102, Wheaton, IL 60189
el. paštas: biculyste@aol.com
Nr. 47

RAŠOME „BIČIULYSTEI“

POPIERINIS DARBAS

(...) Aš dirbu, kur dirbau sovietiniais laikais, — toje pačioje valdiškoje laboratorijoje. Lietuvai tapus nepriklausoma, finansavimas vis mažėjo ir mažėjo. Žodžiu, kai nebeliko pinigų žmonių algoms išmokėti, prasidėjo etatų mažinimas. Darbo padaugėjo gal kokių dvidešimt kartų. Matai, einame į Europą, reikia viską daryti taip, kaip daro ten. Standartų niekas nespėja verst, nes nėra finansavimo. Bet į Europą einam. Skaitome visokius „draftus“ anglų kalba. Smagu skaityti, kai kas antram žodžiui išversti reikia žodyno. Na, aš išlikau, nes išmokau dirbti kompiuteriu. Angliškai irgi nesakau, kad neskaitau, ir apskritai pusę laboratorijos popierių tvarkau (dabar tokie „popieriniai“ labiau reikalingi, negu tie, kurie savo darbą dirbti temoka). Man net algą pakėlė (atsirado tokia kokybės vadybininkė, kurią pasodino kabinete kartu su manim ir kuri pamatė, kiek aš dirbu ir kiek teusdirbu, aiū jai). Padidėjus atlyginimui, iš kolegijų sulaukiau daug, net nežinau kaip pasakyti, nuoskaudos, pykčio ar pavydo. Nesvarbu, kad jos darbe dar turi laiko laikraščius skaityti, bet pinigų visiems norisi daugiau. Mano lygio „daktarės“ uždirba 700 litų („rankas“). Už butą žiemomis metu mokame 400-500 litų. Laborantai uždirba po 400-500 litų. Nežinau, kaip jie gyvena. Aš iš savo „labai didelio“ atlyginimo be vyro algos tikrai nepragyventau. Tas mano kolegijų pyktis buvo prasiveržęs: „Tu galvoji, kad tu aukščiau už kitus!“ Prisiklausiau visko, bet mano kėdės nėra viena nenori, žino, kiek dirbu. Pas mus sunkoka dirbti. O kontingentas toks pakankamai nuskurdęs. „Daktarės“ neturi už ką dantų susitaistyti. Bet matau, kad kiti gyvena kitaip, ypač kur mišrus kolektyvas, kur

yra vyrų, kur geri vadovai ir normalūs atlyginimai. Manau, tik medicinoje ir mokyklose graudus vaizdelis, kitur geriau. Mano vyras, pavyzdžiui, dirba suomiams. Jų firmoje — etaloniniai santykiai. Viskas normalu: kvalifikacija kelia už įstaigos pinigus, moka komandiruočių pinigus, moka už viršvalandžius. Viskas kaip turi būti (pas mus niekam nėra pinigų). Žodžiu, didžiuliai skirtumai ir viskas labai priklauso nuo direktoriaus. (...)

Janina S., Vilnius

PILKĄ VAKARĄ ŠVENTE PAVERTĖ

Atiū už „Bičiulystę“ ir atiū už tą rašinį, seniai seniai mano skaitytą „Bičiuliui išėjus“. Būna retai, kad gaunu penktadienio „Draugą“, nes kažkaip ima ir užkliūva penktadienis kažkur Čikagoje, turbūt kur nors kampe, tarp šiukšlių ir pelių ir mano užmokėti numeriai laukia valymo dienos. Įdomu, kiek briliantų aš neregėjau, o gal žvaigždžių nemaciau, pabarstytų bičiulės Ligijos, pajavirinti seno lietuvių vakarus. Bet kai gaunu — skaitau, skaitau daugelį kartų, ypatingai tas vieteles, kurios kažkaip paliečia mano sielą. Ligija, tu dažnai tai padarai. Atiū. Liepos mėnesio 12 dienos, vienam puslapyje net du rašiniai, kuriuos yra malonu skaityti. Pirmas — „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė (LDK) ir lotynų kalba“. Visas rašinys pilką vakarą pavertė švente. Ir tas gabaliukas pabaigoje: (...) akcentavo lietuvių kalbos ir tautos senumą bei savitumą, tapo savotišku politinės istorijos faktu, leidžiančiu atsirišti nuo slavikų kaimynų (Lenkijos ir Maskvos). Tuos žodžius iškirpau, padidinau ir kabo dabar ant sienos. Kabo tam, kad karts nuo karto paglamonėtų mano sielą.

Aloyzas Vaičius, MN

Prieš dešimtmetį Antano ir Rimos Sereikių šeima susilaukė „pagranduko“ Jonuko. Jonukas Sereikis priklauso trečiosios bangos lietuvių vaikų kartai, gimusių jau Amerikoje. Nors vaikas ir sukasi tarp amerikiečių — lanko mokyklą, draugauja su klasikais, bet griežta tvarka na-

muose išsaugoja lietuvių kalbą. Be abejo, tam įtakos turi ir lituanistinė šeštadieninė mokykla bei Meno mokyklėlė, kurią Jonas jau kelinti metai lanko — šoka sportinius šokių. Jo nuotraukos neretai pasirodo „Draugo“ dienraštyje, ne tik kaip šokėjo, bet ir madų demonstratoriaus — mat jis

Jonas Sereikis, apsilonkęs IX forte Kaune.

kartais talkina močiutei ir mamai — kai „Seklyčioje“ demonstruojamos mados. Šią vasarą Jonukas pirmą kartą apsilankė Lietuvoje. Tad buvo labai įdomu paklausti, kokią išpažį paliko jam kraštas, kurį žinojo tik iš tėvų pasakojimo, nuotraukų.

— Labai patiko. Kitais metais važiuosiu dvieji mėnesiai. Su močiute kartu. Buvo Vilniuje, Panevėžyje, Palangoje. Palangoje gyvenome labai geruose namuose. Ten toks balkonas, kad aš galėjau važiuoti motoroleriu. Pirmą kartą važinėju savarankiškai. Patiko jūra, o labiausiai patiko maistas (tie poilsio namai anksčiau priklausė LTSR Ministrų tarybai — LT.).

— Koks maistas tau patiko, — klausiu.

— Pica, hamburgeriai, — dėsto Jonas.

— Bet juk ir čia toks pats maistas, — iš nuostabos išsižioju.

— Ne, ne toks pats, o daug daug kartų skanesnis.

— Tai tik tiek ir skiriasi, kad skanesnis, o aš jau galvojau, kad lietuviško maisto tai tikrai teko įvairiausio skanauti...

— Čia į mūsų pokalbį įsijungia tėtis Antanas, kuris, kaip ir

Jonas Sereikis Rumšiškų etnografiniame muziejuje.

visi suaugusieji, sudėlioja viską į savo vietas:

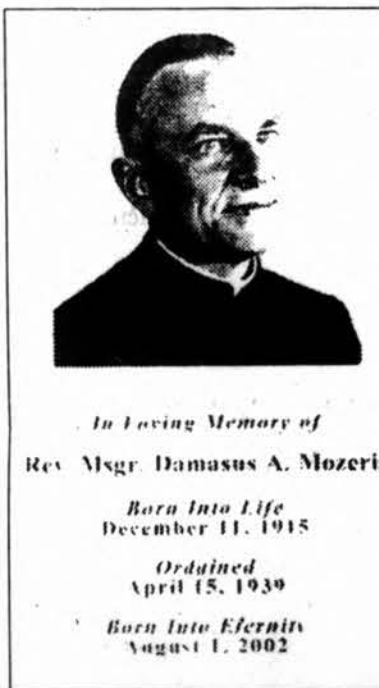
— Jonuką visur vaišino giminės. Vaikas pamiršo, kad cepelinai, virtiniai, kugeliai ir kiti patiekalai buvo nukloti stalai. Jis gi sugrįžo namo kelis kilogramus priaugęs! Valgė, net ausys lapoję. Šiaip tai jis pas mus nevalgus...

Jonuką maloniai stebino, kad visi kalba lietuviškai, televizijos, radijo laidos — lietu-

vių kalba. Tai turėjo įtaką ir pačiam Jonukui — grįžęs iš Lietuvos, žymiai gražiau kalbėjo.

Malonu, kad Jonas susirado naujų draugų. Jau dabar kuria planus, ką veiks kitais metais Lietuvoje. Gera, kai yra kur vaikams ir suaugusiems lietuviškumo atgaivą suteikti. O kur kitur, jei ne tėvynėje Lietuvoje, net jei ir gimei svetur!

GERI DARBAI IŠLIEKA

In Loving Memory of
Rev. Msgr. Damasus A. Mozeris
Born Into Life
December 11, 1915
Ordained
April 15, 1939
Born Into Eternity
August 1, 2002

Mielas, malonus žmogus entuziastas, organizatorius, parapijiečių mylimas ir gerbiamas monsignoras (prelatas) Damasus A. Mozeris išėjo negrįžtamai...

Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios Čikagos Brighton Parke statytojas, pradėjęs eiti šios para-

pijos klebono pareigas 1953 metais. Tada jam buvo trisdešimt septyneri. Senoji bažnyčia buvo nedidutė ir labai prasta. Klebonas 1962 m. skelbia aukų rinkimą, o 1965 m. jau pašventina naująją bažnyčią, kurioje daugiau nei 1,000 sėdimų vietų. Šioje bažnyčioje aukoja šv. Mišias, tuokia, krikštija lietuvius per keturiasdešimt metų. Puikus organizatorius, įvairių projektų sumanytojas ir vykdytojas, kunigas neužsisklendžia parapijos aplinkoje, jis aktyviai dalyvauja Čikagos tikinčiųjų gyvenime. Tačiau laikas nebeilgostingai visiems — amžius, sunki liga nebeleidžia atlikti savo pareigų ir 1993 metais monsignoras pasitraukia. Mirė š. m. rugpjūčio 1 d., senelių slaugos namuose.

Gedulingų Mišių liturgijai ir eucharistijai monsignoro Damasus A. Mozerio statytoje bažnyčioje vadovavo kardinolas Francis George, asmeniškai pažinojęs velionį, koncelebravo du vyskupai Thad J. Jakubowski, Timothy J. Lynne ir apie keturiasdešimt kunigų, kurių tarpe buvo ir kun. Jaunius Kelpša. Gedulingose šv. Mišiose dalyvavo per dvidešimt šv. Kazimiero vienuolyno seselių, kurias velionis globojo. Susirinko arti trijų šimtų parapijiečių, ne vienas ir gailią asarą nubraukė, prisiminęs velionio gerus darbus. Pamokslą pasakė kun. Vito Mikolaitis, keletą metų šioje bažnyčioje dirbęs vikaru.

A. monsignorą Damasą A. Mozerį ir šv. Kazimiero kapines palydėjo kunigai Edward Maxa ir Vito Mikolaitis. Palaidotas šalia savo tėvų: 33 blokas, 217 lot (aikštė), kapas — G3.

Jau tradicija tampa, kad žmonės susitinka per vestuves, krikštynas ar laidotuves. Ne taip seniai atvykusiam iš Lietuvos kun. Jauniui Kelpšai nedaug teko bendrauti su monsignoru: pirmą kartą pasimatė kunigo Fabijono Kirelio, trisdešimt metų išdirbusio toje pačioje bažnyčioje, laidotuvių metu. Kunigas sako pajutęs monsignorą labai šiltu bičiulišku žmogumi, o, svarbiausia, buvo nuostabu ir labai malonu — velionis gerai kalbėjo lietuviškai.

Parapijiečiai, kuriems teko 200 nelegalių Rumunijos cigonų-invalidų. Juos specialiai iš Rumunijos atveža žmonės, dabar Prancūzijoje įvardijami „invalidų suteneriais“, kurie invalidus verčia prašyti išmaldos. Surinkta išmaldą jie pasiima sau.

*** Iš studentų šventės Latvijoje lietuviai grįžo išimtyje ir tik trys iš keturiolikos nesusirado draugų, — tvirtina Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos fakulteto studentai, dalyvavusio toje pačioje šventėje, lai-dotuvių metu. Kunigas sako pajutęs monsignorą labai šiltu bičiulišku žmogumi, o, svarbiausia, buvo nuostabu ir labai malonu — velionis gerai kalbėjo lietuviškai.

Parapijiečiai, kuriems teko

bendrauti su velioniu, kalbėjo, kad tai buvo retai išskirtinis žmogus, puikiai tarnavęs Dievui ir žmonėms, buvęs jų tikru bičiuliu, ne tik geras organizatorius, bet atidus ligonių lankytojas, parapijiečių bėdų išklausytojas. Pats geriausias išėjusio žmogaus atminimas bažnyčioje aukoja šv. Mišias, tuokia, krikštija lietuvius per keturiasdešimt metų. Puikus organizatorius, įvairių projektų sumanytojas ir vykdytojas, kunigas neužsisklendžia parapijos aplinkoje, jis aktyviai dalyvauja Čikagos tikinčiųjų gyvenime. Tačiau laikas nebeilgostingai visiems — amžius, sunki liga nebeleidžia atlikti savo pareigų ir 1993 metais monsignoras pasitraukia. Mirė š. m. rugpjūčio 1 d., senelių slaugos namuose.

Ilsekis ramybėje, gerbiamas monsignore D. A. Mozeri, jūsup statytoje bažnyčioje, tikime, dar ilgai skambės lietuviškas žodis.

*** Paryžiaus spaudoje apie aukštosios madų kūrėjų šou, kuriame dalyvavo ir vilnietis Juozas Statkevicius, tarpe užsieniečių pažymėjo tris — lietuvių, gruzinų ir madų kūrėją iš Libijos. Nors madų šou dalyvavo per 800 žurnalistų, ir Shanell madų šou buvo įleista tik 80.

*** Paryžiuje sulaukyti 200 nelegalių Rumunijos cigonų-invalidų. Juos specialiai iš Rumunijos atveža žmonės, dabar Prancūzijoje įvardijami „invalidų suteneriais“, kurie invalidus verčia prašyti išmaldos. Surinkta išmaldą jie pasiima sau.

*** Iš studentų šventės Latvijoje lietuviai grįžo išimtyje ir tik trys iš keturiolikos nesusirado draugų, — tvirtina Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos fakulteto studentai, dalyvavusio toje pačioje šventėje, lai-dotuvių metu. Kunigas sako pajutęs monsignorą labai šiltu bičiulišku žmogumi, o, svarbiausia, buvo nuostabu ir labai malonu — velionis gerai kalbėjo lietuviškai.

IDOMU ŽINOTI

*** Pietų Afrikos Respublika garsėja ypač aukštu smurtinio nusikalstamumo lygiu. Juodaodžių naujakurių gyvenvietėse auga šimtai būsimųjų nusikaltėlių, nes jaunuoliams labai sunku rasti darbą šalyje, kurioje nedarbo lygis viršija 30 proc. Statistiniai policijos duomenimis, žmogžudysčių skaičius, tenkantis 100,000 gyventojų, nuo 1994 metų 51 nukrito iki 33 per pirmuosius devynis mėnesius. Bet šis skaičius vis tiek gerokai viršija žmogžudysčių lygį išsivysčiusiose valstybėse. Daugiau kaip 15,000 žmogžudysčių, įvykdytų per pirmuosius 9 mėnesius metų mėnesius, prilygsta žmogžudysčių skaičiui šešiskart didesnėse JAV per visus 2000 metus.

*** Lietuvoje šiais, 2002 metais bus dirbama 2,017 darbo valandų, esant penkių darbo dienų savaitei, iš 365 kalendorinių dienų bus 253 darbo dienos ir 12 šventinių. Esant šešių darbo dienų savaitei, bus dirbama 303 darbo dienos. Vidutiniškai per mėnesį bus dirbama 168,1 darbo valandos, arba 2,017 darbo valandų per dvyliką mėnesių. Tokie skaičiai yra patvirtinti socialinės apsaugos ir darbo ministrės Vilijos Blinkevičiūtės įsakymu. Jeigu įmoniai ar įstaigų kolektyvinėse arba darbo sutartyse nustatytas kitoks darbo laikas, šiuos dydžius nustato įmonės ar įstaigos administracija.

*** Niujorkas. Tarptautinė organizacija „Reporters sans frontiers“ („Reporteriai be sienų“) paskelbė ataskaitą, kurioje rašoma, kad 2001 metais eidami savo pareigas žuvo 31 žurnalistas. Vien praėjusį lapkritį žuvo aštuoni reporteriai, nušvieta kovos su terorizmu kampaniją Afganistane. Be to, maždaug 110 žurnalistų, kuriems pateikta kaltinimų, šiuo metu yra suimti įvairiose pasaulio šalyse, tarp jų: Birmoje (18 reporterių), Irane (18 žurnalistų). 12 užsienio bei vietos agentūrų ir leidinių korespondentų kalėjami Kinijoje. Itin rizikingas žurnalistų darbas Pakistane, Zimbabvėje, Kuboje ir Konge.

*** 2001 m. iš geriausių ir daugiausia perkamų mažalitražinių automobilių (small car) pripažinta Toyota Corolla, geriausias mažas autobusas — Toyota Sienna.

*** Būkite atsargios, darydamos manikiūrą ar pedikiūrą. Kristina Preston, kuriai buvo atliktas manikiūras, gavo „dovanų“ herpes (po kelių dienų atsirado pūslelės ant pirštų, pakilo temperatūra ir t.t.). Šiuo metu ji bylinėjasi ir prašo milijono dolerių moralinės ir fizinės žalos atlyginimui. Dr. Nancy Snyderman iš San Francisco pataria — atkreipkite dėmesį ar buvo sanitarizuoti manikiūrai atlikti instrumentai, o dar geriau — atsineškite savo — būsite saugios!

*** 37 metų pianistas Artas Balakauskas, vykdamas iš Tailandu pas artimuosius ir Vilnių, visuomet lagaminą prisikrauna egzotiškų skanėstų. Į tolimą kelionę susiruošęs Artas artimieji ir krepšius krauna melynų ir brunknių uogienės, juodos duonos ir bent keletą kilogramų bulvių. Jau daugiau kaip metus A. Balakauskas gyvena Banckhock. Jo ir trisdešimtmetės pianistės Indhuon Srikaranondos santuoką palaimino Tailandu karalius. Paviešėti Lietuvoje sutuoktiniai atvyko su savo meilės vaisiumi — septynių mėnesių dukrele Asta.

*** Ilgai alkoholio gniaužuose buvę vilnietiai aktorai Gintaras Mikalauskas ir Vytautas Šapranauskas bei dainininkai Linas Karalius, Stasys Povilaitis, kaunietis Ovidijus Vyšniauskas ir klaipėdietis Edmundas Kučinskas suprato, kad svaigalai ne įkvepia, o tik trukdo kūrybai. Atpildas už blaivų gyvenimą — sėkminga karjera.

*** Yra Lietuvoje studentų, kurie nešvaisto laiko ir sugeba mokytis iškart keliose aukštosiose mokyklose (universitetuose). 21-rių metų Žilvinas Tomkus mokosi trijose, o devyniolikmetė Ainė Danulytė — dvejose aukštosiose mokyklose.

Čikagos arkidiecezijos kardinolas Francis George atlieka gedulinę absoliuciją mons. Damazo A. Mozerio laidotuvių š. m. liepos 5 d. Nekalto M. Marijos Prasidėjimo parapijos bažnyčioje, Brighton Parke.

GALIMA SIŪLYTI KANDIDATUS NACIONALINĖMS PREMIJOMS

Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų komitetas priima meno kūrėjų, organizacijų, kultūros institucijų, visuomeninių organizacijų, pavienių asmenų siūlymus dėl kandidatų Nacionalinei kultūros ir meno premijai.

Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos teikiama už reikšmingiausius pastarųjų 5 metų Lietuvos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės menininkų sukurtus darbus.

Pasiūlymai priimami nuo

birželio 17 d. iki rugsėjo 10 d. Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų komiteto sekretoriatai, adresu: J. Basanavičiaus g. 5, LT-2600 Vilnius, kab. 307, tel. 623817. Daugiau žinių galima rasti: www.muza.lt

PAMINĖTAS KYBARTŲ GIMNAZIJOS JUBILIEJUS — 90-oji SUKAKTIS

EDVARDAS ŠULAITIS

Kybartų gimnazija, nuo 1964-ųjų yra vadinama Kristijono Donelaičio vidurinės mokyklos vardu, balandžio viduryje paminėjo savo 90-ųjų sukaktį. Ši mokykla įsteigta 1912 m. ir pradžioje veikė, kaip rusiška berniukų gimnazija, pavadinta Rusijos caračio Aleksiejaus vardu.

Tuo metu šiame mieste gyveno daug rusų, nes 1861 m., nutiesus Rusiją su Vokietija jungusį geležinkelį, pasienio miestas Kybartai buvo rusų valdininkų ir tarnautojų miestas. Pradžioje gimnazijoje mokėsi apie 90 berniukų, visi mokytojai buvo rusai, o jos direktorius — surusėjęs vokietis Gutjaras.

1919 m. ši mokykla įsteigta jau perėjo į lietuvių rankas ir buvo pavadinta „Žiburio“ vardu. Gimnazijos direktoriumi paskirtas Juozas Prapuolenis. 1923 m. direktoriumi tapo kun. P. Karalius, kuris už JAV surinktus bei pačių kybartiečių suaukotus pinigus ir dar gavęs 50,000 litų iš Šviesimo ministerijos, pastatė gimnazijai mūrinius rūmus.

1925 m. gimnazija pertvarkoma į aukštesniąją Komercinės mokyklą. Pradžioje direktoriavo tas pats kun. Karalius, o 1927-1934 m. — kun. Juozas Jakštys. 1934 m. gimnazija

buvo suvalstybinta (1934-1940 metais jai vadovavo V. Ambraziejus).

Pirmosios sovietinės okupacijos metais gimnazijai vadovavo rašyt. V. Katilius. Nacių okupacijos laikotarpiu gimnazijos pastatas buvo naudojamas okupantų reikálams, o mokslo vyko tam reikalui nepritaikytose patalpose. Jos direktoriumi buvo kun. S. Čepulis (1941-1942 m.) ir A. Tamulionis (1942-1944 m.).

Pradžioje karo sukūriui (jo dienomis gimnazijos pastatas buvo apgriautas), ši mokykla įsteigta vėl atsigaivo ir pradėjo klestėti. 1960-1968 m., kuomet direktoriumi buvo jos buvęs mokinys Feliksas Palubinskas, mokykloje mokėsi beveik 1,200 mokinių. Mokyklą ne vien tik Lietuvoje, bet ir visoje Sov. Sąjungoje garsino šokių kolektyvai (vad. E. Petruskienė, R. Sinkevičienė), orkestras, chorai (vad. S. Sinkevičius). 1965 m. pastatoma mokyklos priestatas, o kiek vėliau — sporto salė. 1969 m. mokyklos krepšininkai (berniukai ir mergaitės) laimėjo visos Lietuvos moksleivių varžybų aukso medalius.

Lietuvai atstaus nepriklausomybės, šios mokyklos gyvavimas pasikeitė — ji demokratizuota. Sukurtas jos savivaldos organas — mokyklos taryba. 1992-aisiais atšvestas mokyklos 80-metis, pašventintas pastatas ir vėliava. Buvusi gimnazijos mokinė dabar Čikagoje gyvenanti Elena Rožinskaitė-Rožėnienė įsteigė premiją, kuria apdovanojami geriausių rezultatų ugdymo srityje pasiekę mokiniai bei jų mokytojai. Premijos fondą kasmet suaukvoja JAV gyvenantieji šios gimnazijos buvę moksleiviai, dabar jau sulaukę brandaus amžiaus.

Gimnazijoje dabar mokosi 1,264 mokiniai. Yra 46 klasių komplektai, dirba 89 mokytojai, daugiau kaip dvidešimt —

buvę mokyklos mokiniai. Šiemet mokyklą palieka 76-oji abiturientų laida.

90-sis jubiliejus buvo pradėtas buvusiųjų mokyklos mokinių (jų tarpe buvo ir Seimo narys S. Kryžinauskas) susitikimu. Vėliau susirinkusieji minėjimą pratęsė bažnyčioje, kur aukotos šv. Mišios. Tada baigiamuoju akordu buvo kultūros namuose surengtas koncertas, kuriame, šalia 300 mokyklos saviveiklininkų, dalyvavo ir visoje Lietuvoje bei užsienyje žinomas, A. Ziegoračio vadovaujamas, dūdų orkestras.

Čia buvo ir trumpa akademine dalis. Pradžioje į susirinkusius kreipėsi dabartinė direktorė Audronė Žakienė. Buvusio direktoriaus, Marijampolėje gyvenančio linkėjimus perdavė buvęs mokinys, vėliau — mokytojas Jeronimas Šaltūnas, kuris gerai pažįstamas ir Š. Amerikos lietuviams. 1943 metais gimnazijos abiturientų vardu kalbėjo Albinas Baltrušaitis perdavė Čikagoje gyvenančios Elenos Rožėnienės sveikinimus.

Graziai nuskambėjo Seimo nario Algirdo Butkevičiaus kalba, kurioje jis džiaugėsi, kad Kybartų vid. mokykla suteikia gerą išsilavinimą, nes daug jos buvusių mokinių su tinkama aukštojoje postuose.

Šimtai šios gimnazijos abiturientų, arba trumpesni laiką ją lankiusių mokinių dabar gyvena Š. Amerikoje ir kai kurie plačiai reiškiasi lietuviškojoje veikloje.

„IR ŠVIESA, IR TIESA MŪS ŽINGSNIUS TELYDI...“

Šie Vinco Kudirkos žodžiai jau gerą dešimtmetį skamba kaip motto Lietuvai, išgyvenančiai, jog laisvė yra reiklė. Žmogaus ir Dievo atžvilgiu — pagarba, atsakomybė, kūrybių žmogaus galių panaudojimas visuomeniniam gerui, asmeninė branda, kaip būtina sąlyga tautinių, moralinių, intelektualinių bei dvasinių vertybių perdavimui kitoms kartoms, — visa tai šiandien mums, gyvenantiems Lietuvoje, yra ir kaip iššūkis, ir kaip uždavinys. Mūsų tauta visada su viltimi ir įsitikinimu žiūrojo ir žiūrės į ateitį, jog būsimame ne tik laisvi, bet ir laisvės verti, vieningi, laimingi... Giliai jautiame, kad Lietuvą į tai veda ir ves dvasinis religinis visų mūsų atgimimas, kartu ir kultūrinis savimonė bei intelektualinis pajėgumas.

Žvelgiant į dabartinę Lietuvos aplinkybių visumą, turime kuo pasidžiaugti... Antra vertus, pastebime, kad neretai žmonės dėl to, kad nėra pakankamai palaikomi, nusimena, praranda drąsą, pastitkėjimą, nemato perspektyvos. Žinoma, problema pirmiausia turėtų būti sprendžiama vyriausybės lygmenyje. Prie sėkmingo klausimo sprendimo turėtų prisidėti ir tikslingos valstybės lėšų paskirstymas. Gaila, bet pastarieji metai nebuvo itin džiugūs švietimo ir kultūros sritims; dėl finansų stygiaus, kitų priežasčių jos negali džiaugtis reikiama valstybės dėmesiu. Turime daug jaunų intelektualų žmonių, mūsikiškai tarant „proto“, tik kartais būna skaudu, kad jis nepasilekia savojoje šalyje, bet išvyksta svetur... Vieni, kad ten gali daugiau užsidirbti, kiti dar labiau save lavinti, ugdyti. Neretai atrodo, jog vis la-

biau tampame svetimų šeiminiųų samdinais, o ne savo krašto šeiminkais.

Visada yra labai džiugu, kai gražios iniciatyvos, kultūrinis bei intelektualinis jaunų žmonių augimas yra remiamas, skatinamas, globojamas.

Vienas tokių pavyzdžių yra mūsų Kybartų Kristijono Donelaičio vidurinės mokyklos geriausiai besimokančių mokinių, įvairiose respublikinėse ar rajono olimpiadose užimantys, yra ir kaip iššūkis, ir kaip uždavinys. Mūsų tauta visada su viltimi ir įsitikinimu žiūrojo ir žiūrės į ateitį, jog būsimame ne tik laisvi, bet ir laisvės verti, vieningi, laimingi... Giliai jautiame, kad Lietuvą į tai veda ir ves dvasinis religinis visų mūsų atgimimas, kartu ir kultūrinis savimonė bei intelektualinis pajėgumas.

Žvelgiant į dabartinę Lietuvos aplinkybių visumą, turime kuo pasidžiaugti... Antra vertus, pastebime, kad neretai žmonės dėl to, kad nėra pakankamai palaikomi, nusimena, praranda drąsą, pastitkėjimą, nemato perspektyvos. Žinoma, problema pirmiausia turėtų būti sprendžiama vyriausybės lygmenyje. Prie sėkmingo klausimo sprendimo turėtų prisidėti ir tikslingos valstybės lėšų paskirstymas. Gaila, bet pastarieji metai nebuvo itin džiugūs švietimo ir kultūros sritims; dėl finansų stygiaus, kitų priežasčių jos negali džiaugtis reikiama valstybės dėmesiu. Turime daug jaunų intelektualų žmonių, mūsikiškai tarant „proto“, tik kartais būna skaudu, kad jis nepasilekia savojoje šalyje, bet išvyksta svetur... Vieni, kad ten gali daugiau užsidirbti, kiti dar labiau save lavinti, ugdyti. Neretai atrodo, jog vis la-

DRAUGAS, 2002 m. rugpjūčio 9 d., penktadienis

5

Mokinių darbo rezultatų patikrinimas ir įvertinimas yra parama ir paskatinimas ne tik pačiam mokiniui, bet ir su juo dirbantiems pedagogams.

Dar kartą nuoširdus Kybartų mokytojų ir mokinių ačiū Elenai Rožėnienėi už jos globą, palaikymą, būsimų jaunųjų intelektualų ugdymą.

Taip pat nuoširdžiai dėkojame Viktorijai Karaitienei ir jos šeimai, įsteigusiems Algirdo Karaičio stipendijų fondą. Minėta stipendija yra skiriama buvusiems mūsų mokykloms moksleiviams, šiuo metu jau studentams, visuomenininkams, studijuojantiems ekonomikos mokslus.

Dabartinėmis mūsų sąlygo-

mis finansinė parama ir palaikymas studentui yra itin svarbus dalykas. Nemažai jaunųjų žmonių, kurie dėl materialinių sunkumų ne visada išgalia studijuoti, turi užsidirbti pinigų pragyvenimui arba kartu derinti darbą ir mokslą, kas tikrai nėra lengva ir dėl ko paprastai nukentima mokslo reikalai.

Nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų tautiečiams, prisidedantiems prie taip svarbių inteligentijos ugdymo misijos Lietuvoje, prie šviesos ir tiesos sklaidimo mūsų visuomenėje.

Audronė Žakienė
buvusi Kybartų Kristijono Donelaičio vidurinės mokyklos direktorė

A. + A. ONA VENCIUVIENĖ- JARAŠIŪNAITĖ

Mirė 2002 m. rugpjūčio 7 d., 11:45 v.r., sulaukusi 94 metų.

Gimė Latvijoje, Rygoje. Gyveno Lemont, IL. Nuliūdę liko: duktė Aldona Vaitkienė su vyru Vytu, anūkai Tomas ir Rūta Vaitkus, proanūkai Aila ir Ariukas, kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje. Velionė buvo žmona a.a. Juozo.

A.a. Ona priklausė Lietuvos fondui.

Velionė bus pašarvota sekmadienį, rugpjūčio 11 d., nuo 3 v.p.p. iki 8 v.v., Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., (arti Derby Rd.), Lemont, IL. Laidotuvės pirmadienį, rugpjūčio 12 d. Iš laidojimo namų 9:30 v.r. velionė bus išlydeta į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10 v.r. bus aukojamos gedulingos šv. Mišios. Po Mišių a.a. Ona bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse. Vietoje gėlių šeima prašo aukoti Lietuvos našlaičiams.

Nuliūdusi duktė, žentas, anūkai, proanūkai ir kiti giminės

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A. + A. ALBINAI PETUKAUSKIENEI

mirus, seserį ČESLOVĄ PLIŪRIENĘ bei gimines užjaučiame ir kartu liūdime.

Šv. Antano lietuvių parapijos choras
ir vadovas Detrote

A. + A. MAGDALENAI JASUTIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiu pusseserės BIRUTĘ ir MIRGĄ su šeimomis.

Birutė Valasevičienė

A. + A. Maestro ALEKSANDRUI KUČIŪNUI,

jo mylimai žmonai JŪRAI bei sūnams JURGIUI ir TADUI gilią užuojautą reiškia

Šiaurės Amerikos lietuvių Muzikos sąjunga

Mylimai motinai A. + A. ALDONAI APUOKIENEI

iškeliavus į Amžinybę, sūnų GIEDRIŲ, LR generalinį konsulą bei jo šeimą giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Asta ir Vaclovas Kleizos

KYBARTŲ VALSTYBINĖ GIMNAZIJA

MOKINIO ASMENS PAŽYMĖJIMAS

• SKELBIMAI •

PASLAUGOS

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Dėl draudimo skambink man

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654
773-581-8654

AUTOMOBILIO, NAMŲ,
SVEIKATOS IR GYVYBĖS
DRAUDIMAS

Like a good neighbor, State Farm is there.®
State Farm Insurance Companies • Home Offices: Bloomington, Illinois

GREIT PARDUODA

Landmark properties
Bus: 773-229-6761
Res: 708-425-7160
Mobil: 773-590-0205
Pager: 630-314-4330

RIMAS STANKUS

• Čikagoje ar priemiestiuose
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Tarpininkaujame gaunant paskolą
• Pensininkams nuolaida

Century 21

New Vision
Bus.: 708-361-0800
Voke/Mobil: 773-854-7820
Fax: 708-361-9618

DANUTĖ MAYER

Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiestiuose, kreipkitės į DANUTĖ MAYER. Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja nuo 1986 m. Nuosavybių įkainavimas veltui.

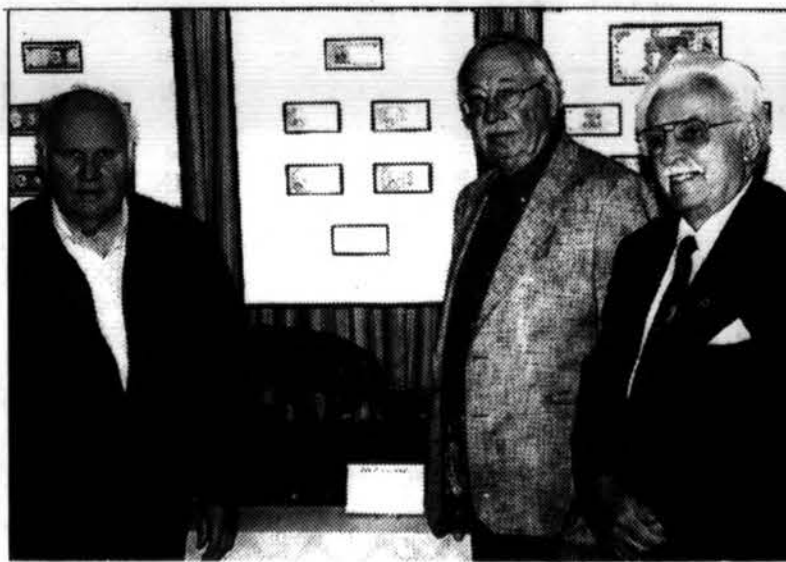
Namams Paskolos, Apdraustos Skaikaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, President

Patarnaujame Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

Besilankant Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, iš kairės: muziejaus direktorius Frank Zapolis, muziejaus įkūrėjas ir prez. Stanley Balzekas, Jr, Lietuvių žurnalistų sąjungos pirm. Kęstutis Miklas.

Paslaugos

773-585-9500

ELEKTROS

IVEDIMAI-PATAISYMAI.
Turis Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

SIULO ISNUOMOTI

Brookfield
išnuomojamas 1
miegamojo butas.
Tel. 708-485-0035.

Beautifully furnished one
bedroom apartment, vicinity
of 97 and Pulaski in Oak Lawn.
All utilities paid. \$450 per month.
Non-smoker. 708-952-9590.

SIULO DARBA

Reikalingi darbuotojai par-
duotuvių valymui TN ir IN
valstybose. Pageidautina vyrai.
Atlyginimas nuo
\$1,500 iki \$1,800.
Tel. 615-554-3161.

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews.
No exp. necessary. Will train. Must
have valid driver's license and trans-
portation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing
Chicago and Milwaukee area.
Tel. 800-820-6155.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

KAS KAM PRIKLAUSO?

Atrodo, kad kai kuriems mūsų skaitytojams ir bendradarbiams, besinaudojantiems elektroniniu paštu, vis dar labai aišku, kurio e-pašto adresu ką siųsti. Kai laišku, straipsniai ir kiti reikalai atsiduria ne tame kompiuterio ekrane, paprastai reikia daug ilgiau laukti, kol pasiekia ten, kur norėjome.

Taigi, atkreipkite dėmesį: antrame kiekvienos dienos „Draugo“ puslapyje, dešinėje viršuje, yra metrika (reminuose), kurioje įrašyti 4 elektroninio pašto adresai — administracijos, redakcijos, raštinės ir skelbimų skyriaus. Nors mes paprastai, per savo paštą gauname medžiagą, bet skirtą kitam skyriui, perduodame, bet tas šiek tiek užtrunka. Tad labai prašome, prieš bet ką siunčiant elektroniniu paštu, dar kartą dirbtelti į adresus ir nukreipti žinutę, skelbimą, straipsnį ar klausimą ten, kur norjote, ne ten, kur pasitaikė...

Kad dar lengviau būtų, ir šiame priminime pateikiame e-pašto adresus: administracija@draugas.org, redakcija@draugas.org, rastine@draugas.org, skelbimai@draugas.org

Beverly Shores, Ind., Šv. Onos bažnyčioje šį sekmadienį, rugpjūtio 11 d., 1 val. po pietų, kun. Kazimieras Ambrasas, SJ, aukos šv. Mišias. Vargonais gros muz. Vytautas Gutauskas.

Rašytojas Vytautas Volertas Lietuvių studijų savaitėje, kuri vyks Dainavoje rugpjūtio 18-24 d., ketvirtadienį (8.22) pateiks pluoštą savo minčių iš asmeniškos patirties lietuviškame gyvenime. Jo paskaitos tema gana įdomi: „Laikai seni, istorija jauna“.

Dail. Ada Sutkuvienė, gyvenanti Beverly Shores, IN, nuširdi ir dosni gerų darbų rėmėja, atsiuntė 100 dol. auką, skirtą paremti a.a. rašytoją Jurgio Jankaus užbaigtos knygos „Pušis“ išleidimui. Auką galima siųsti Lithuanian Writers Association vardu c/o Stasys Dziugas, 5729 Edge Lake Dr., Oak Lawn, IL 60453-4509.

JAV LB East Chicago apylinkės valdyba ruošia tradicinę gegužinę š.m. rugpjūtio 25 d., 1 val. p.p. Vilučių sodyboje, 1143 Southview Dr., Schererville, Indiana. Maloniai kviečiame apylinkės lietuvių dalyvauti.

J. Laisvės fondo leidinius „Draugo“ vasaros šventėje uoliai platino Alfonsas Pargauskas. E. Šulaičio nuotrauka

Kviečiame į pasimatymą! (Taip dainuoja Nelė Paltinienė, bet ir mums tie žodžiai tinka.) Kada? Rugpjūtio 29 d., sekmadienį. Kur? „Sabre Room“ pokylių salėje. Kodėl? „Draugas“ ruošia savo kasmetinį pokylį. Yra tik viena mažutėlė sąlyga: reikia bilietus arba stalus jau dabar užsisakyti dienraščio administracijoje. Mes tikrai dalyvausime, o Jūs? Koks gi būtų pasimatymas, jeigu lauktumė Jūsų ir nesulauktume...

Atsiųsta paminėti

„I Laisvė“, 2002 m. liepa, Nr. 138 (175). Leidėjas: I Laisvės fondas — I Laisvės fondo Lietuvos filialas, Lietuvių studijų centras, Čikagoje. Redaktorė Aldona Žemaitytė-Petrauskienė. Administrorius Š. Amerikoje — Jonas Prakas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305.

I LAISVĖ

Nr. 138 (175)

ANKETA: PREZIDENTO RINKIMŲ MŪSŲ PASIRINKIMAS
Mindaugas Bileckis
LIEVUČIŲ FRONTO KARIŠKAS
PAMINKLIS „KSTUTIS“
Vytautas Jankaus
PAMINKLIS NERKŲ
J. LAISVĖS FONDAS
KSTUTIS SAVAITĖ

Šis, daugiausia Lietuvos rezistencijos temomis besidomintis ir jas nagrinėjantis, žurnalas neseniai iš Amerikos (paskutinis redaktorius šiame krašte buvo Juozas Baužys) perkeltas į Lietuvą. Nors pirmieji numeriai iš anapus Atlanto atrodė tarytum „pasimetę“, ieškantys savo kelio, kuris iš esmės jau nustatytas nuo pat žurnalo leidimo pradžios, šis naujasis — tikrai kokybiškas. Yra ypač svarių straipsnių Lietuvos saugumo, valstybingumo, krašto ir užsienio politikos klausimais. Randamas knygų ir leidinių paminėjimo skyrelis; „Atminties“ skiltyse rašoma apie tai, ko lietuvių tauta neturi teisės pamiršti; savo skiltyje redaktorė Žemaitytė kalba apie sunkų kelią į laisvę.

Žurnalas knygos formato, 88 psl., patraukliai apipavidalintas; yra ir iliustracijų. Juo verta susidomėti platesniu skaitytojų sluoksniui.

TARP MŪSŲ KALBANT PINIGAI VALDO PASAULĮ

Čikagos dideli dienraščiai birželio 28 d. pranešė apie Federalinės valdžios taupymo priežiūros įstaigos nutarimą uždaryti Pilsen apylinkėje, 1800 S. Halsted gatvėje veikiančio Universal Savings banką. Porai dienų praslinkus patyrėme, jog šis bankas pateko į naujų savininkų, Chicago Community Bank, rankas. Žinios apie uždarymą, atidarymą ir naujų vardu pavadinimą nepraleido ir kita miesto žiniasklaida. Tačiau niekas nei vienu žodeliu neuzsiminė, kad ši finansinė įstaiga buvo lietuvių ateivių įsteigta ir daugelį metų sėkmingai valdyta.

Pavartius ankstyvesniais metais lietuvių išleistas knygas ir laikraščius, galima daug ką sužinoti apie pirmąjį lietuvių ateivių gyvenimą, darbą ir uždirbtų pinigų taupymą. Senųjų lietuvių (jeigu taip juos galime vadinti) daugiausia uždabavo fiziniu darbu. Ilgainiui mūsiškiai stvėrėsi savarankiško ir pelningesnio darbo. Čikagoje ir kituose šio krašto miestuose pradėjo veikti lietuvių išlaikomos parduotuvės, valgyklos ir salionais, tavernomis vadintos užieigos. Kai kuriose užieigose buvo atskiros patalpos (salės), kuriose vykdavo organizacijų posėdžiai, susirinkimai ir t.t. Praėjusiame ir už praėjusiam šimtmetį Amerikos lietuvių lyg ir vengdavo bankinių įstaigų. Savo sunkiai uždirbtus pinigėlius jie geriau laikydavo pagalvėse, čiuziniuose arba juos patikėdavo namų šeimininkėms bei kitiems asmenims.

Kadaise Čikagoje, Bridgeport apylinkėje, gyveno Antanas Olševskis. Jam neturko sumanumo. 1896 m. jis įsteigė „Olševski Bank“. Tai buvo

pirmoji lietuvių finansinė įstaiga. Antanas Olševskis (garsaus visuomenės darbuotojo adv. Antano Olio tėvas) buvo lietuviškų knygų ir „Lietuva“ laikraščio leidėjas. Taipgi jis vadovavo laivokarių pardavimo ir pinigų siuntimo įstaigai. A. Olševskio „biznis“, ypač įsteigtas bankas, pasižymėjo sėkmingumu. Deja, išsivysčius didesnei konkurencijai, daug bankų buvo priversti uždaryti. Panikos apimti, žmonės pradėjo atsiminti savo santaupas. A. Olševskis tenkino taupytojų reikalavimus. Tačiau, pritrūkus grynų pinigų, buvo priverstas paskelbti bankrotą. Teismui ištyrus susidariusią padėtį, bankas persiorganizavo į valstybinį banką. A. Olševskis jam užėmė viceprezidento vietą. Deja, ir šiam bankui buvo lemta bankrutuoti. Kiek žinoma, taupytojai nenukentėjo.

Vėlesniais metais Čikagoje įsteigti bankai ir taupymo bendrovės vadinosi pabrėžtinai lietuviškais vardais. Pvz., Brolių lietuvių, Vienybės Žirgų, Lietuvos Vyčių, Kęstutio, Gedimino, Vytauto, Palangos lietuvių, Šv. Antano, Dariaus-Girėno ir kitais panašiais vardais. Teigiama, kad 1964 m. Čikagos lietuvių taupymo ir skolinimo bendrovė turtais siekė daugiau kaip 252 milijonus dolerių.

Pradžioje paminėtas Universal Savings bankas buvo įsteigtas 1923 m. Steigėjai (33 asmenys) „sumetė“ tris tūkstančius dolerių. Tais metais, kapitalui paaugus iki 20,000 dolerių, bendrovė buvo suteikta federalinės valdžios apdrauda. Bendrovė, kuri pradėjo vadintis Lithuanian News Loan and Building Assn., vėliau „persikrikštijo“ į Universal Savings and Loan

Assn. 1964 m. šios bendrovės turtas paaugo iki beveik 9 milijonų dolerių. Tais metais bendrovei vadovavo šie asmenys (direktoriai): Konstantinas Augustas, Edmund J. Barabas, William V. Mankus, Paul Miller, Paul J. Ridikas, Olga Rypkus ir Lillian Toth. Butina paminėti, jog šios taupymo bendrovės einamuosius reikalus ilgiai tvarkė Antanas Rypkevičius, o vėliau jo dukterė Olga Rypkus. Šioje įstaigoje daug metų įvairias pareigas, įskaitant vyriausios kasininkės bei viceprezidentės, ėjo pokarinė ateivė, žinoma visu-

menininkė G. Micevičiūtė. Kaip anksčiau sakytą, šiuo metu šis bankas veikia Chicago Community Bank vardu. Anksčiau jame dirbo daug lietuvių. Dabar nebeliko nei vieno. Visgi taupytojų tarpe tebėra lietuvių ir lietuvių kilmės asmenų.

Čikagoje ir apylinkėse nebe daug liko lietuvių vadovaujamų bankinių įstaigų. Vienos bankrutavę, kitos užsidarė dėl kitų priežasčių, o dar kitos neatpažįstamai pakeitė savo pavadinimus. Tokia pat padėtis ir kituose JAV miestuose. Va, kadaise Bostone,

Mass., veikęs lietuvių bankas, garsinosi (tikriausiai) anuo metu priimtu būdu. Būtent: „Pinigai valdo pasaulį... Ar Tamsta norėtumei sugriauti savo gyvenimą? Ar norėtumei pasistatyti save pavojuje bado, ligų ir senatvės negalėjimo smėklių?... Eikš talkon, broli lietuvi! Lai tavo pinigai dirba pinigais! Remk savo įstaigą visukuom ir visados!“

Keičiasi laikai, keičiasi garsinimo tonas. Dabar bankinės įstaigos nebesigarsina anksčiau skambėjusiu, „ažu širdies“ griebiančiu, tonu.

Petras Petrutis

Lietuvių fondo pernai įvykusių golfo žaidynių entuziastai. Iš kairės: Povilas Kilius, Romanas Stropus, dr. Antanas Razma, Vaclovas Kleiza, Gediminas Kaulėnas. Šiomet golfo žaidynės vyks rugpjūtį 22 d., sekmadienį, Old Oak Country club, Orland Park, IL. Suinteresuotieji žaidejai kviečiami iš anksto registruotis tel. 630-243-8178.

NIEKAS NEDINGO...

Kai kurie skaitytojai labai nerimauja, kad jau kuris laikas nespausdiname laiško skyrelio, o dabar „staiga dingę“ ir šeštadieninis priedas! Tad ir pasipila iš visų pusių klausimai (jau nekaltant apie gaudus): „Kas ten 'Drauge' darosi?“

Atsakymas paprastas: nieko „nesidar“, visos dirbame, kaip dirbome. Laiškų skyrius, kaip jau minėjome anksčiau, vėl bus spausdinamas (būtinai rašykite), bet tik kartą per

savaitę — trečiadieniais. Šeštadieninis priedas, kaip paprastai rugpjūtio mėnesį, neišleidžiamas, o nuo paskutinės šio mėnesio savaitės — vėl bus spausdinamas. Dar vieną numerį yra paruošęs buvęs jo redaktorius kun. Kęstutis Trimakas, po to redagavimą perima D. Bindokienė. Kun. Trimakas dėl kitų įsipareigojimų, įskaitant dėstytyją Vytauto Didžiojo universitetą Kaune, iš redaktoriaus pareigų pasitraukė.

Dar vienas nedidelis pasi-

keitimas redakcijoje — mūsų pareigojimo ilgametę redaktorę Ireną Regienę dabar redakcijoje dirba tik dvi dienas — pirmadienį ir antradienį. Sporto skyriaus (penktadieniais) reikalais rūpinasi Emilija Andriulytė. Kitais reikalais prašome kreiptis į vyr. redaktorių Bindokiene.

Taigi, matote, „Drauge“ jokių „revoliucijų“ ar „sudrebinimų“ neįvyko: dirbame, kaip visados, visus kviečiame skaityti, rašyti, su mumis bendrauti ir bendradarbiauti. DB

Trumpai apie viską

* Opozicinės Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas paprašė Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkę Dangutę Mikutienę ir sveikatos apsaugos ministrą Romualdą Dobrovolskį paaiškinti, kokių tikslų sveikatos apsaugoje siekiama R. Dobrovolskio pasirašytu įsakymu, nurodantiu medicams vaistų receptus išrašinėti tik mėlina rašalo spalva, nes vaistinėms jauoda ar kita spalva išrašytų receptų turi teisę neimti. E. Gentvilas taip pat paprašė paaiškinti žmonių skundus dėl pateiktimo pas gydytojus tvarkos. Jo manymu, ministro nurodymas pacientams bet kurios ligos atveju pirmiausia kreiptis į bendrosios praktikos gydytoją, o ne atitinkamą specialistą, yra nelogiškas ir apsunkina gyventojų patekimą pas reikiamą gydytoją. (BNS)

* Netrukus Lietuvos švietimo įstaigos gaus kompiuterines įrangas už daugiau kaip 2.7 mln. litų. Už šią sumą per atvirą konkursą švietimo ir mokslo ministerija nupirko 110 kompiuterinių klasių, kurių kiekvieną sudaro 11 „Vector“ kompiuterių, skirtų 10-čiai moksleivių ir vienam mokytojų, lazerinis spausdintuvas ir kompiuterių tinklo įranga. (BNS)

* Pernai vienam miestui gyventojai vidutiniškai teko 20.1-22 kvadratiniai metrai bendrojo gyvenamojo ploto. Kaimo gyventojams pernai vidutiniškai teko po 26 kvadratinį metrą bendrojo gyvenamojo ploto. (LR, Elta)

* Premjeras Algirdas Brazauskas pasipriešino Kaukazo technologijos universiteto (KTU) planams steigti savo padalinį Tauragėje. Jis pareikalavo pateikti argumentus, kodėl KTU turėtų steigti savo filialą už 140 km nuo Kauno. Pagal švietimo ir mokslo ministerijos planus, nuo rugpjūtio 1 d. 140 tauragiškių turėjo tapti KTU studentais, bet mokytiis ne Kaune, o Tauragėje. Posėdyje dalyvavę švietimo ir mokslo ministerijos, taip pat Tauragės apskrityje pareigūnai aiškino, kad KTU filialo steigimas šiame mieste yra tik pirmas žingsnis steigiant kolegiją. Vyriausybė yra numatę iki 2006 m. kiekvienoje apskrityje įsteigti kolegijas.

* Nuo 2004 metų Vilniuje keleivių srautas gali dar labiau padidėti, nes į Lietuvos oro rinką taikosi Airijos pigių skrydžių bendrovė „Ryanair“. Airijos bendrovė planuoja reguliarius skrydžius pradėti Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare ir prisijungus prie Europos bendros aviacijos erdvės sutarties. „Ryanair“ iš Vilniaus keleivius skraidins į Hamburgą, Frankfurtą, Stokholmą ir Londoną. (BNS)

* Pernai keturiuose Lietuvos kurortuose apsilankė 195,700 svečių, ketvirtadalis jų buvo užsieniečiai. Populiariausias Lietuvos kurortas pernai buvo Palanga, kurioje apsilankė 117,800 svečių. 20 proc. užsieniečių pernai atvyko iš Lenkijos, 18 proc. — iš Vokietijos, 13 proc. — iš Baltarusijos, 12 proc. — iš Latvijos, 11 proc. — iš Rusijos. (BNS)

* Per artėjančius prezidento rinkimus už dabartinį prezidentą Valdą Adamkų balsuotų 23.3 proc. apklaustųjų. Socialdemokratų vadas, premjeras Algirdas Brazauskas surinktų 18.5 proc. apklaustųjų balsų, rodo liepos 19-22 d. viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų studijos „Spinter“ atliktas tyrimas. III vietoje — partijos „Lietuvos krikščionys demokratų“ vadovas, parlamento Kazys Bobelis, už kurį balsuotų 9.2 proc. Už A. Paulauską balsuotų 7 proc. apklaustųjų. (BNS)

* Kukliausia senatvės pensija Baltijos valstybėse yra Lietuvoje, o mažiausiai skūstis jos dydžiu gali Latvijos pensininkai. Latvijos centrinės statistikos valdybos duomenimis, vidutinė mėnesio senatvės pensija Latvijoje pirmąjį šių metų ketvirtį siekė 95 JAV dolerių, Estijoje — 90 dolerių, Lietuvoje — 80 dol. Palyginti su tuo pačiu 2001-ųjų laikotarpiu, vidutinė senatvės pensija padidėjo visose trijose Baltijos valstybėse, o kukliausiai Lietuvoje — vos 0.4 procento. (BNS)

* Per septynis šių metų mėnesius Lietuvoje privatizuota turto už 271 mln. litų. Per šį laiką parduoti 523 valstybei ir savivaldybėms priklausę objektai. Iš jų 311 valstybei priklausantių objektų privatizuota už 240 mln. litų, o už 212 savivaldybės objektų gauta 30.9 mln. litų. (BNS)

* Didžiausios Lietuvos įstaigos baldų gamybos bendrovės „Narbutas ir Ko“ ir jos prekybos tinklo apyvarta per septynis šių metų mėnesius, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, padidėjo 7 proc. iki 24.1 mln. litų. (BNS)

* Per pirmąsias šios savaitės dienas iš Kuršių marių pakrantės ties Nida išgriebta ir išvežta apie 20 tonų kritusios žuvies, daugiausiai — smulkių ešerių ir mailiaus. Žydim mariose vandenyje pritrūksta deguonies, todėl žuvis pradeda dūsti. Anot aplinkosaugininkų, tai — natūralus gamtos reiškinys, tačiau šįmet jis užsitęsė ir tapo grėsmingu dėl nesibaigiančių vasaros karščių. Laimei, didesnės žuvys, tokios kaip karpiai, spėjo pasitraukti nuo kranto. (BNS)

* JAV bendrovės „Williams International“ valdomas susivienijimas „Mažeikiai nafta“ rugpjūtio mėnesį tikisi perdirbti apie 500,000 tonų žaliavos bei Būtingės terminalu perkrauti apie 535,000 tonų naftos. (BNS)

* Laiškininkės, turinčios gyventojams pristatyti korespondenciją pėsčios, važiuojančių dviračiais slapčiomis, nes pašto valdžia sunkesnį finį darbą įkainojo daugiau. Panevėžio apskrityje dirbančios laiškininkės apgaudinėja valdžią, o šį į darbuotojų nuodėmes žvelgia pro pirštus. Apataujančioms toliausiai nuo miestelio nutolusius kaimus moterims tenka sukurti pirmyn ir atgal apie 30 km su apie 15 kilogramų sveriančiais krepšiais. Į tuos krepšius moterys prisikrauna ne tik laikraščius, bet ir buitinių prekių — skalbimo ir šveitim miltelių, konservavimo dangtelių, kitų daiktų. Už parduotą prekę jos gauna priedą. (BNS)

* Atpigus maisto produktams, drabužiams ir avalynai, vartotojų kainos Lietuvoje liepą, palyginti su birželiu, sumažėjo 0.3 proc. Tai jau šeštą mėnuo, kai kainos Lietuvoje nedidėja. (BNS)

* Šiomet bus tęsiama Mikalojaus Konstantino Čiurlionio galerijos Kaune rekonstrukcija. Ministrų kabinetas leido specialios paskirties bendrovei „Lietuvos paminklai“ pirkti iš bendrovės „Marijampolės statyba“ papildomus darbus, už kuriuos sumokės pati galerija. Pernai ši bendrovė atliko darbų už 1.4 mln. litų, o šiemet planuoja atlikti už beveik 4.1 mln. litų. (BNS)

* I „Sodros“ biudžetą per septynis šių metų mėnesius gauta 2 mlrd. 577.5 mln. litų pajamų, o išlaidos siekė 2 mlrd. 550.9 mln. litų. Fondo pajamos viršijo išlaidas 26.6 mln. litų. (BNS)

Konservatoriai — prieš pensijas „okupacijos režimo pakalikams“

Atkelta iš 1 psl. mokesčių apribojimas, šandien jas galėtų gauti ne tik sovietinio genocido vykdytojai, bet ir buvę Vokietijos nacionalsocialistų partijos veikėjai. „Tokios istorinės ir valstybinės grimos atsiranda, kai valstybės korimas patikimas buvusioms sovietinės nomenklatūros atstovams, o valstybėje įsivyravą pavojinga tendencija, kai aklas įstatymo raidės vykdymas visiškai užgoja įstatymo dvasią ir prasmę“, rašoma pareiškimė.

Konservatoriai pabrėžia, kad frakcija netoleruos tokios tarptautinės teisės nuostatos pažeidžiančios veiklos.

KALENDORIUS

Rugpjūtio 9 d. Jorūnas, Mintaras, Pilenas, Rolandas, Romanas, Tarvilė, Virginija.

Rugpjūtio 10 d. Šv. Laurynas, Aistė, Asterija (Astra), Laima, Laurėncija, Laurynas, Norimantas.